

NATIONAL UNIVERSITY
OF PUBLIC SERVICE

LUDOVIKA

NEMZETI
KÖZZOLGÁLATI
EGYETEM

LUDOVIKA

European business and economy

Európai üzlet és gazdaság

2nd RICE PhD Seminar

II. GVK PhD-szeminárium

Proceeding of Abstracts, Conference on 24th of September 2021

University of Public Service

Nemzeti Közzolgálati Egyetem

Budapest

Gazdaság és Versenyképesség Kutatóintézet

Research Institute of Competitiveness and Economy

1083 Budapest, Ludovika tér 2.

E-mail: gvk@uni-nke.hu

EUROPEAN BUSINESS AND ECONOMY

EURÓPAI ÜZLET ÉS GAZDASÁG

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
UNIVERSITY OF PUBLIC SERVICE

PROCEEDING OF ABSTRACTS
ABSZTRAKT KÖTET

Conference on 24th of September 2021

ISBN 978-963-498-446-7

@ NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

2021. 09. 24.

SZERKESZTETTE / EDITED BY

KUTASI Gábor, CZECZELI Vivien

Tartalom / Content

Session 1. – Macroeconomic modelling [EN]

Chair: Jarko Fidrmuc (Zeppelin University)

Dancsik Bálint, Marosi Anna, Szabó Beáta: <i>Lending in the Home Purchase Subsidy Scheme for Families – is there overpricing?</i>	4
Szabó Eszter: <i>Monetary policy crisis management in times of negative interest rates</i>	6
Kovács Antal Ferenc: <i>Sustainability from the wealth perspective: empirical evidences</i>	8
Füzesi Krisztina: <i>Banking profitability factors and their correlation to return on equity (ROE) indicator in the banking sector of Visegrádi countries</i>	12

Session 2 – Digitalizáció és fejlődés [HU]

Chair: Kovács Olivér István (NKE)

Hartvig Áron Dénes, Pap Áron, Madari Zoltán: <i>A digitalizáció hatása a vállalati produktivitásra Európában</i>	14
Esses Diána, Szalmáné Dr. habil. Csete Mária: <i>Digitális átmenet és térségi versenyképesség vizsgálat a hazai KKV szektorban</i>	16
Nádas-Nagy Katalin: <i>A versenyképesség és a nemzetközi politikai pozíció kapcsolata a fenntarthatóság tükrében: Izland</i>	19
Vizi Noémi: <i>Digitális transzformáció a divatiparban</i>	21

Session 3 - Political Economy [EN]

Chair: Kollai István (BCE)

Elena Cossu: <i>Macroeconomics and Politics in Europe: An Analysis of Contribution per Sector to GDP</i>	24
Urangoo Bulgamaa: <i>The role of crisis in the rise of populism in Bulgaria</i>	26
Palotai Mónika: <i>Post pandemic techno-nationalism and techno-globalism</i>	28

Economic challenges in 2020s

Dr. Kocsicska Ivana, Varga-Kocsicska Aleksandra: *Identity and scepticism – influential factors in modernization of healthcare systems in Hungary and Serbia* 31

Bartuszek Lilla: *What role does sustainability play in the transition of European business and economic models in the V4?*..... 33

Session 4 - Növekedési tényezők [HU]

Chair: Vigvári Gábor (BCE)

El-Meouch Nedim Márton: *Az európai kereskedelmi bankok üzleti modell fókuszú klaszterelemzése*..... 36

dr. Kovács György, Bartók László: *A II. világháborút követő gazdasági paradigmaváltáshoz vezető út Franciaországban*..... 38

Drabancz Áron, Berde Éva: *Konvergálnak vagy divergálnak az Európai Unió tagországi demográfiai szempontból?*..... 42

Czucziné Keresztes Anita: *Felsőfokú közigazgatási szakemberképzés a Covid-19 világjárvány idején* 44

Session 5 - Regulation and integration [EN]

Chair: Endrődi-Kovács Viktória (BCE)

Marmilava Katsiaryna: *R&D tax incentive implementation rate: a novel approach for analyzing attractiveness of R&D tax treatment*..... 46

Nimród Mike: *Infrastructure inversion in privacy markets*..... 48

Benedek Molnár: *Flexible resourcing in the legal market – An opportunity for the CEE legal sector?*..... 49

Bouhleb Sofian: *Prospects of the Deep and Comprehensive Free Trade Agreement (DCFTA) between the European Union and Tunisia* 50

A N M Zakir Hossain: *Economic Opportunities of Displaced Rohingya: Prospects and Challenges in Crisis*..... 52

Session 6 - Fenntarthatóság [HU]

Chair: Feierabend Izabella

Szente Réka Miléna: *Hatósági felügyelet – ügyfélbarát klímavédelem*..... 55

Kelemen Adél, Hartvig Áron Dénes, Madari Zoltán: *A lakossági szelektív hulladékgyűjtésre ható tényezők vizsgálata magyar járások esetén* 57

Erdei Derschner Katalin: *Közbeszerzési teljesítményértékelési mutatók hazai megítélése* 61

Mátyás Tímea Bernadett: *Energetikai befektetési alternatívák*..... 63

Málits Péter, El-Meouch Nedim Márton, Drabancz Áron: *A pénzügyi szereplők éghajlatváltozással kapcsolatos attitűdjének és a realizálódó kockázatoknak lehetséges reálgazdasági következményei* 65

Lending in the Home Purchase Subsidy Scheme for Families – is there overpricing?

Bálint Dancsik

Magyar Nemzeti Bank and University of Szeged

E-mail cím: dancsikb@mnk.hu

Anna Marosi

Magyar Nemzeti Bank

E-mail: marosia@mnk.hu

Beáta Szabó

Magyar Nemzeti Bank

E-mail: szabobea@mnk.hu

Theoretical background/Elméleti háttér:

The Home Purchase Subsidy Scheme for Families (HPS) was introduced in 2015 in Hungary as a non-refundable financial aid to families having or planning to have children. The government measure also included a loan scheme with an interest rate subsidy. In the case of the loans disbursed under this framework, the consumer has to pay an interest rate of 3 per cent, which is then supplemented by an interest rate subsidy provided by the state, while the regulation also subscribes an overall cap for the interest rate as a whole. However, since consumers pay the same interest rate regardless the bank they choose, they are not motivated to make financial institutions compete in this market segment. Theory states that lack of competition can lead to higher prices, or in our cases, to the overpricing of loans and higher fiscal costs than it would be necessary.

Research questions/Kutatási kérdések:

Is the overall interest rate (consumer rate + state subsidy combined) higher in case of HPS-loans than normal market-based loans? If yes, what is the amount of this overpricing?

Methodology/Módszertan:

Our task is to measure the effect of a loan being subsidized, while controlling for other variables, which are relevant for pricing a loan (loan amount, debtors' income, etc.).

In our first attempt, we estimate a linear regression model with several explanatory variables including a dummy variable to flag loans disbursed under

the subsidized scheme. Then as a second attempt, we focus on debtors, who took up a market-based loan beside their HPS-loan. We calculate the difference between the interest rates of the two loans, which difference is almost free from any distorting composition effect, since it is the same debtor borrowing a loan from the same institution, for the same real estate, and on the same day.

We analyze the issue on a micro-level database of housing loans disbursed since 2017.

Expected results/Várt eredmények:

We expect HPS-loans to have a higher overall interest rate on average, than market-based loans.

References/Hivatkozás

- Aczél, Á. – Banai, Á. – Borsos, A. – Dancsik, B. (2016): Identifying the determinants of housing loan margins in the Hungarian banking system. *Financial and Economic Review*, 15(4), pp. 5-44.
- Hosszú Zs. – Dancsik, B. (2018): Measuring bank efficiency and market power in the household and corporate credit markets considering credit risks. *Acta Oeconomica*, 68(2). 175-207. o.
- Molnár, J. – Nagy, M. – Horváth, Cs. (2007): A Structural Empirical Analysis of Retail Banking Competition: the Case of Hungary. MNB Working Papers, 2007/1. Magyar Nemzeti Bank.
- Móré, Cs. – Nagy, M. (2003): Relationship between Market Structure and Bank Performance: Empirical Evidence for Central and Eastern Europe. MNB Working Papers, 2003/12. Magyar Nemzeti Bank.
- Móré, Cs. – Nagy, M. (2004): Competition in the Hungarian Banking Market. MNB Working Papers, 2004/9. Magyar Nemzeti Bank.

Monetary policy crisis management in times of negative interest rates

Szabó Eszter

Budapesti Corvinus Egyetem

E-mail: eszter.szabo2@uni-corvinus.hu

Theoretical background/Elméleti háttér:

In advanced economies interest rates were reduced near zero or even below zero in response to the 2008 crisis and in more countries they remained there. For years it has been an interesting question what kind of tools monetary policy could use to combat the next crisis. In 2020 the coronavirus pandemic and the containment measures adopted by governments resulted in a sharp decline of GDP worldwide. In the United States, where the Federal Reserve had started the tightening of monetary conditions in 2015, conventional monetary policy could be used to dampen the negative economic effects of the pandemic. However, in the Euro Area and in Japan, where the central bank has been conducting negative interest rate policy for years, only unconventional monetary policy measures remained, beside fiscal policy.

Research questions/Kutatási kérdések:

It is early to make conclusions but available data shows that the recovery is faster in the US than in the Eurozone and in Japan. In my research I study whether the lack of the possibility to cut interest rates contributed to the weaker European and Japanese economic performance.

Methodology/Módszertan:

I am going to estimate models based on the least square methods as used by Wei and Han (2021) to study the monetary transmission to financial markets.

Expected results/Várt eredmények:

I expect that the results will confirm that the possibility to use conventional monetary policy has contributed to the better economic performance of the US.

References/Hivatkozás

Aguliar et al. (2020) assess the European Central Bank's response to the COVID-19 crisis. The authors find that the measures adopted by the ECB had a stabilizing effect on financial markets. Wei and Han (2021) study the impact of COVID-19 on

monetary transmission to financial markets. Their results suggest that the pandemic weakened the transmission mechanism. Cúrdia (2020) analyzes the role of the Federal Reserve's policy rate in mitigating the economic impacts of the pandemic. He comes to the conclusion that the interest rate cut had positive effects.

Aguilar, P., Arce, Ó., Hurtado, S., Martínez-Martín, J., Nuño, G., & Thomas, C. (2020). The ECB monetary policy response to the COVID-19 crisis. (Documentos Ocasionales N.º 2026). Banco de España. <https://www.bde.es/f/webbde/SES/Secciones/Publicaciones/PublicacionesSerriadas/DocumentosOcasionales/20/Files/do2026e.pdf>

Cúrdia, V. (2020). Mitigating COVID-19 effects with conventional monetary policy. FRBSF Economic Letter, 9, 1-05. <https://www.frbsf.org/economic-research/files/el2020-09.pdf>

Wei, X., & Han, L. (2021). The impact of COVID-19 pandemic on transmission of monetary policy to financial markets. *International Review of Financial Analysis*, 74, 101705.

Sustainability from the wealth perspective: empirical evidences

Antal Ferenc Kovács

Corvinus University of Budapest

E-mail: ferenc.kovacs@stud-uni.corvinus.hu

Theoretical background/Elméleti háttér:

The presentation would address the issue of sustainability from the wealth perspective and discuss the results of an empirical analysis of the Dasgupta model that provides theoretical framework to assessing the sustainability of the socio-economic system in a comprehensive way. According to the wealth approach, comprehensive wealth, the sum of produced, human, environmental and social capital assets, is the source of future income, benefits and well-being. Theory states that the socio-economic system is sustainable if comprehensive wealth and, in particular, its critical elements do not decline over time (Arrow et al., 2010; Pearce, 1993). Biodiversity and ecosystems are considered such critical capital elements. Sustainability can be empirically tested via changes in comprehensive wealth over time. The Dasgupta model is a departure from the mainstream of neo-classical economics, nevertheless orthodox in the sense that it uses the language and vocabulary such as natural capital, asset portfolio, asset return, externalities, shadow prices etc. At the same time, it is unorthodox, as it is centered on the embeddedness of the economy in the global ecological system that sets limit to growth, at least, in a sense that regards the metrics of GDP (Dasgupta, 2021a). The Dasgupta model amalgamates the perspectives of ecological economics and environmental economics and provides a macroeconomic, multi-causal description of the dynamics of changes in the economy, the society and the global ecological system, at large (Dasgupta, 2021b, Chapter 4) .

Regarding sustainability, the principal question of politics is how to share income between consumption and savings, i.e. what the rate of savings shall be that would provide financing to investments in various forms of capital assets, which embody comprehensive wealth. This political choice concerns justice across generations, which is a topic covered broadly in political philosophy. Theory says that investments in capital assets reach the optimum when the social investor, who synthetize the preferences of all individuals, is indifferent between the choices of consuming today, or investing in future benefits. In practice, the effect of the

saving rate on changes in wealth could be empirically tested using the relevant dynamical stock/flow equation of the Dasgupta model. Unfortunately, the data, needed for such analysis, especially shadow prices and values of ecosystem assets etc. are not yet available, therefore, empirical testing of the general Dasgupta model is not possible. Instead, we attempted to draw conclusions on the causal inference between savings and changes in comprehensive wealth from an approximation exercise using the equilibrium equation of the Solow growth model, a special case of the Dasgupta model. The Solow equilibrium equation says that, at steady state, savings equal the changes in comprehensive wealth, i.e. investments in different forms of capital assets. Our research is built on earlier reports by Hess (Hess, 2010), Weitzman (1976) and Ferreira and Vincent (2005), who attempted to grasp the effect of savings on economic growth backed by the same theory. Hess researched the effects of savings and various other economic indicators on GDP growth and found causal inference between genuine savings, which is net savings plus investments in natural and human capital, and GDP. Ferreira and Vincent, referencing an earlier analysis by Weitzman, analyzed linkages between savings and consumptions over subsequent periods, but failed to demonstrate significant causal effects, mainly due to the lack of sufficient data.

Research questions/Kutatási kérdések:

Our research questions concerned (a) the criteria of sustainability; (b) the causal inference between savings and well-being, as well as (c) if the currently available data are suitable for the empirical analysis of sustainability. In particular, our research addressed the following questions:

- How global sustainability could be characterized in terms of the number of countries overall and in various income groups that meet, or do not meet the sustainability criteria?
- Can causality be affirmed empirically between savings and changes in wealth, i.e. intergenerational well-being that means sustainability?
- What are the limitations of empirical research of sustainability, given the methodology of data generation, quality and homogeneity of data, which are currently available for analysis?

Methodology/Módszertan:

Using World Bank data, our empirical research was aimed to evidence the extended version of the Solow growth model includes environmental capital as factor of production, which is a special case of the Dasgupta model. The econometric analysis used panel data and a linear model, which was tested with pooled OLS, Random Effects, Fixed Effects and the non-parametric Kernel methods.

Expected results/Várt eredmények:

The results of the empirical analysis indicate that the development of the socio-economic system in 13% of the countries in the World Bank Wealth Accounts database, including 5 high-income countries, do not meet the weak sustainability criteria, while 48% of the countries, including 19 high-income economies, do not meet the strong sustainability criteria. Also, the test result show statistically significant causal effects between savings (saving rate) and the changes in comprehensive wealth, while the results indicate diminishing marginal effect with increasing savings.

Currently available data (World Bank, Wealth Accounts) allow empirical testing the extended Solow growth model, only (Carey et al., 2018). Empirical testing of the Dasgupta model would require global data of the changes in the extent and quality of ecosystem, at least at the country level. Such data are foreseen to be available once the global introduction of the System of Environmental Economic Accounting, Ecosystems Accounts (SEEA EA), a UN statistical standard (Obst, 2018), sufficiently progress. INCA is a European project aiming to extend the systems of national statistics with ecosystem accounts in the European Union (Vysna et al., 2021).

References/Hivatkozás

- Arrow, K. J., Dasgupta, P., Goulder, L. H., Mumford, K. J., & Oleson, K. (2010). *Sustainability and the Measurement of Wealth* (Working Paper No. 16599; Working Paper Series). National Bureau of Economic Research. <https://doi.org/10.3386/w16599>
- Carey, K., Sahnoun, H., & Wodon, Q. (2018). Wealth Accounts, Adjusted Net Saving, and Diversified Development in Resource-Rich African Countries. In *The Changing Wealth of Nations, 2018, Bulding a Sustainable Future* (pp. 69–84). World Bank.
- Dasgupta, P. (2021a). The dasgupta review: supplementary notes on investment in conservation and restoration, family planning, and reproductive health.

- National Institute Economic Review*, 256, 162–177. Cambridge Core.
<https://doi.org/10.1017/nie.2021.15>
- Dasgupta, P. (2021b). *The Economics of Biodiversity: The Dasgupta Review* (HM Treasury). HM Treasury. www.gov.uk/official-documents
- Ferreira, S., & Vincent, J. R. (2005). Genuine savings: Leading indicator of sustainable development? *Economic Development and Cultural Change*, 53(3), 737–754.
- Hess, P. (2010). Determinants of the adjusted net saving rate in developing economies. *International Review of Applied Economics*, 24(5), 591–608.
<https://doi.org/10.1080/02692170903426070>
- Obst, C. (2018, April). *The valuation of ecosystem services and assets for SEEA ecosystem accounting*. BfN/UNSD workshop, Bonn, Germany.
- Pearce, D. (1993). *Measuring sustainable development* (1st ed., Vol. 1–3). Earthscan Publications Limited.
- Vysna, V., Maes, J., Petersen, J. E., La Notte, A., Vallecillo, S., Aizpurua, S., Ivits, E., & Teller, A. (2021). *Accounting for ecosystems and their services in the European Union (INCA). Final report from phase II of the INCA project aiming to develop a pilot for an integrated system of ecosystem accounts for the EU. Statistical report* (p. 60). European Union.
- Weitzman, M. L. (1976). On the welfare significance of national product in a dynamic economy. *The Quarterly Journal of Economics*, 90(1), 156–162.

Banking profitability factors and their correlation to return on equity (ROE) indicator in the banking sector of Visegrádi countries

Füzesi Krisztina

Corvinus University of Budapest, International Relations Multidisciplinary Doctoral School

E-mail: krisz0903@gmail.com

Theoretical background/Elméleti háttér:

This paper focuses on banking profitability and their determinants in the Visegrádi countries (Czech Republic, Slovakia, Poland and Hungary). The aim of the paper is twofold. It aims to represent the financial situation of the region from profitability point of view and it also highlights correlation between influencing factors and profitability.

Research questions/Kutatási kérdések:

- What is the actual level of profitability in the region of Visegrádi countries, and how changed between 2014 and 2019?
- Which is the main determinant (driver) of the profitability? Is there any difference between countries of the region?

Methodology/Módszertan:

Banking profitability is measured by ROE (Return on Equity) indicator as one of the most frequently used profitability concepts. Profitability influencing factors may be divided into three different categories based on previous researches: internal, external and macroeconomic factors. Data sample of the analysis includes commercial banks data collected by national supervisory institutions of the region for a five years period of time, between 2014 and 2019. Methodology used time series for profitability investigation, while correlation between profitability and influencing factors is tested by multilinear regression analysis.

Expected results/Várt eredmények:

Expected result represents ROE level and their changes, while the correlation analysis show influencing power of the factors to the profitability determined by ROE level. Final results may be in line with previous research, which stresses the correlation between profitability and cost to income ratio and also loan to deposit

ratio. In addition this analysis allows country based comparison of ROE level and influencing power of the factors.

References/Hivatkozás

Nicolae Petriaa, Bogdan Caprarub, Iulian Ihnatovc: Determinants of banks' profitability: evidence from EU 27 banking systems, *Procedia Economics and Finance* 20 (2015) 518 – 524

A digitalizáció hatása a vállalati produktivitásra Európában

Hartvig Áron Dénes

Cambridge Econometrics, Elemző

E-mail: Hartvig_Aron-Denes@alumni.ceu.edu

Pap Áron

MSCI, Elemző

E-mail: aron.pap@barcelonagse.eu

Madari Zoltán

Budapesti Corvinus Egyetem, PhD hallgató

E-mail: zoltan.madari@uni-corvinus.hu

Theoretical background/Elméleti háttér:

Az elmúlt időszak technológiai fejlődése az országok gazdasági helyzetére is nagy hatással volt. Az információ gyorsabb terjedése, valamint az automatizáció és digitalizáció megnövelte a vállalatok termelékenységét. Megvizsgáljuk, hogy a korábbi makroökonómiai modellek és az empiria hogyan viszonyul egymáshoz. A klasszikus termelési függvény munka és tőke inputjai mellé általában valamilyen technológiai paraméter kerül. Ez a technológiai paraméter magába foglal rengeteg potenciális változót, így többek között a digitalizáció, a digitális megoldások használata is részét képezheti. Feldolgozunk számos, a témában írt tanulmányt, majd felépítünk egy saját empirikus becslést az európai országok makroszintű adatainak felhasználásával.

Research questions/Kutatási kérdések:

Modellezni szeretnénk a digitális eszközök használatának hatását a hatékonyságra. Ezáltal lehetővé válik annak a vizsgálata, hogy a közeli és középtávú technológiai fejlődés miként befolyásolhatja a gazdasági szereplők működésének a hatékonyságát, valamint hogy egy-egy ország, régió vagy szektor versenyképességében mekkora szerepe van a digitalizációnak és ebből adódóan támogatni kell-e a digitális eszközök alkalmazását társadalmi szinten? Tanulmányunk kutatási kérdése az, hogy miként befolyásolja a digitális eszközök használata a vállalati értékteremtést? Kiindulási hipotézisünk szerint a digitalizáció pozitív hatást gyakorol a vállalati produktivitásra.

Methodology/Módszertan:

Panel ökonometriai elemzést végzünk, amelyben megvizsgáljuk, hogy az egy munkaóra eső értékteremtésre milyen hatással vannak a digitalizáció mutatói, mint az országos internetlefedettség, ICT munkavállalók száma, az e-kereskedelem mértéke stb. Az adatbázisunk 29 európai ország adatait tartalmazza 8 éves időtávon (2010–2017).

Expected results/Várt eredmények:

Várakozásaink szerint a digitalizációt leíró változók, indikátorok pozitívan hatnak a vizsgált országok termelékenységére, ezzel alátámasztva kiinduló hipotézisünket.

References/Hivatkozás

- Akerman, A., Gaarder, I., & Mogstad, M. (2015). The skill complementarity of broadband internet. *The Quarterly Journal of Economics*, 130(4), 1781-1824.
- Baltagi, B. H., Feng, Q., & Kao, C. (2012). A Lagrange Multiplier test for cross-sectional dependence in a fixed effects panel data model. *Journal of Econometrics*, 170(1), 164-177.
- Benoit, K. (2011). Linear regression models with logarithmic transformations. *London School of Economics, London*, 22(1), 23-36.
- Black, S. E., & Lynch, L. M. (2001). How to compete: the impact of workplace practices and information technology on productivity. *Review of Economics and Statistics*, 83(3), 434-445.
- Hagsten, E. (2016). Broadband connected employees and labour productivity: a comparative analysis of 14 European countries based on distributed Microdata access. *Economics of Innovation and New Technology*, 25(6), 613-629.
- Kovács, E. (2003). *Többváltozós adatelemzés*. Aula Kiadó, Budapest, 143.
- Kovács, O. (2017). Az ipar 4.0 komplexitása-I. *Közgazdasági Szemle/Economic Review*, 64.
- Poliquin, C. W. (2018). *The Effect of the Internet on Wages*.
- Song, J., Price, D. J., Guvenen, F., Bloom, N., & Von Wachter, T. (2018). Firming up inequality. *The Quarterly Journal of Economics*, 134(1), 1-50.
- Torres-Reyna, O. (2007). *Panel data analysis fixed and random effects using Stata (v. 4.2)*. Data & Statistical Services, Princeton University.
- Uhl, A., & Gollenia, L. A. (2016). *Digital enterprise transformation: A business-driven approach to leveraging innovative IT*. Routledge.
- Van Ark, B. (2015). Productivity and digitization in Europe: paving the road to faster growth. *Digiworld Economic Journal*, no. 100, 4th quarter. p. 107
- Wooldridge, J. M. (2013). *Introductory econometrics: a modern approach 5th edition*. Mason, OH: South-Western.

Digitális átmenet és térségi versenyképesség vizsgálat a hazai KKV szektorban

Esses Diána

*Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Környezetgazdaságtan
Tanszék*

E-mail: esses.diana@gtk.bme.hu

Szalmáné Dr. habil. Csete Mária

*Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Környezetgazdaságtan
Tanszék*

Theoretical background/Elméleti háttér:

A digitalizációs folyamatok, a digitális átmenet alakulása új kihívásokat és egyben számos új lehetőséget tartogat, illetve megoldást nyújt az egyes érintettek, ágazatok és térségek számára egyaránt. A digitális világ okozta kihívások jelentősen érintik a társadalmi és gazdasági folyamatokat, kutatásunkban Magyarországra vonatkozóan vizsgáltuk meg a KKV-kat érintő humán erőforrás és az innováció kapcsolatát a digitális világ aspektusain keresztül.

Research questions/Kutatási kérdések:

A kutatás során azt vizsgáljuk, hogy a bruttó hazai termék (GDP) és a társadalmi folyamatokra jellemző mutatók befolyásolják-e a digitális érettséget. A kutatás másik hipotézise az, hogy a kis- és középvállalatok digitális érettsége összefügg-e a termelékenységükkel és a jövedelmezőképességükkel.

Methodology/Módszertan:

Az értékelés középpontjában olyan indikátorok állnak, illetve kerülnek bemutatásra, amelyek befolyásolhatják a vizsgált térség versenyképességét. Az egyes mutatószámok segítségével áttekintést adunk az elmúlt évek versenyképesség szempontú változásairól a digitális átmenettel összefüggésben. A versenyképességi teljesítmény adatai rávilágítanak hazánk jelenlegi helyzetére a V4 országain belül, kiemelten a hazai KKV szektor szereplőinek erősségeit és a hiányosságait.

Expected results/Várt eredmények:

A vizsgálatunk célja az összetett DESI index, vagyis a digitális gazdaság és társadalom index bemutatása Magyarországra vetítve, és a kapcsolódó változások

bemutatása, értékelése és ismertetése, illetve ezek okainak feltárása és javaslatok megfogalmazása a további térségi célok elérésének érdekében. A kutatás fókuszpontja a digitális érettség vizsgálata a hazai KKV szektor munkaerő digitalizáltsági foka és a termelékenység közötti kapcsolat bemutatásával.

References/Hivatkozás

- Afonasova MA, Panfilova EE, Galichkina MA, Ślusarczyk B. (2019) Digitalization in economy and innovation: The effect on social and economic processes. *Polish Journal of Management Studies* 19(2):22–32. DOI:10.17512/pjms.2019.19.2.02
- Bánhidi, Z., Dobos, I. (2020) Az Európai Unió digitális gazdaság és társadalom indexének statisztikai elemzése. *Statisztikai Szemle*, 98(2), p. 149-168 DOI: <https://doi.org/10.20311/stat2020.2.hu0149>
- Bánhidi, Z.; Dobos, I.; Nemeslaki, A, (2020) What the overall Digital Economy and Society Index reveals: A statistical analysis of the DESI EU28 dimensions. *REGIONAL STATISTICS*, 10(2) pp. 46-62. 17 p.
- Barreto, L., Amaral, A., Pereira T. (2017) Industry 4.0 implications in logistics: an overview *Manufacturing Engineering Society International Conference*
- Barsi B. (2003) AZ INFORMÁCIÓS ÉS KOMMUNIKÁCIÓS TECHNOLÓGIÁK (IKT) HATÁSA A VERSENYKÉPESSÉGRE. *Tér és Társadalom* 17. évf. 2003/3. 183-197. p. Elérhető: http://real.mtak.hu/115906/1/EPA02251_Ter_es_tarsadalom1811.pdf
- Bilbao-Terol, A., Arenas-Parra, M., Onopko-Onopko, V. (2019) easuring regional sustainable competitiveness: a multi-criteria approach. *Operational Research* volume 19, pp: 637–660
- Bouwman, H., Nikou, S., Reuver, M. (2019) Digitalization, business models, and SMEs: How do business model innovation practices improve performance of digitalizing SMEs? *Telecommunications Policy* 43 <https://doi.org/10.1016/j.telpol.2019.101828>
- Budden P., Murray F., Ukuku O. (2021) Differentiating Small Enterprises in the Innovation Economy: Start-ups, new SMEs & other Growth Ventures. https://innovation.mit.edu/assets/BuddenMurrayUkuku_SME-IDE_WorkingPaper__Jan2021.pdf
- Csedő Z., Zavarkó M., Sára Z. (2017) INNOVÁCIÓ-E A DIGITALIZÁCIÓ? A DIGITÁLIS TRANSZFORMÁCIÓ ÉS AZ INNOVÁCIÓMENEDZSMENT TANULSÁGAI EGY PÉNZÜGYI SZOLGÁLTATÓNÁL VEZETÉSTUDOMÁNY / *BUDAPEST MANAGEMENT REVIEW* L. ÉVF. 2019. 7-8. SZÁM/ ISSN 0133-0179 DOI: 10.14267/VEZTUD.2019.07.0
- Holicza P. (2016) A magyar KKV szektor helyzete nemzeti és nemzetközi szinten. *Vállalkozásfejlesztés a XXI. században* VI. pp: 147-162
- Mulliqi, A., Adnett, N., Hisarciklilar, M., Rizvanolli, A. (2018) Human Capital and International Competitiveness in Europe, with Special Reference to Transition Economies. *Eastern European Economics* 56(6) <https://doi.org/10.1080/00128775.2018.1502612>
- Nemeslaki A. (2012) *Vállati internetstarégia*. Akadémiai Kiadó Zrt.

- Pouri, M., Hilty, L.M. (2021) The digital sharing economy: A confluence of technical and social sharing. *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 38, p. 127-139 <https://doi.org/10.1016/j.eist.2020.12.003>
- Reicher, R.Zs. (2020): Problems of Small and Medium Enterprises - Here the New Generation!? *Advances in Economics, Business and Management Research*, volume 119, pp: 26-31 <https://doi.org/10.2991/aebmr.k.200201.006>
- Rüßmann, M.; Lorenz, M.; Gerbert, P.; Waldner, M.; Engel, P.; Harnisch, M.; Justus, J. (2015) *Industry 4.0: The Future of Productivity and Growth in Manufacturing Industries*. Elérhető: https://www.bcg.com/publications/2015/engineered_products_project_business_industry_4_future_productivity_growth_manufacturing_industries Elérés időpontja: 2021. március 11.
- Schieferdecker, I., Mattauch, W. (2014) *ICT for Smart Cities: Innovative Solutions in the Public Space*. *ICT for Smart Cities: Innovative Solutions in the Public Space* In: Zander, J.; Mosterman, P.J. *Computation for Humanity: Information Technology to Advance Society 2014*, Taylor Francis Group, LLC p. 30
- Shkarlet, S., Dubyna, M., Shtyrkhun, K., Verbivska, L. (2020): Transformation of the Paradigm of the Economic Entities Development in Digital Economy. *WSEAS TRANSACTIONS on ENVIRONMENT and DEVELOPMENT*. 16. pp: 413-422, DOI: 10.37394/232015.2020.16.41
- Szanyi, M. (2018) *Műszaki haladás és gazdasági növekedés*. Magyar Tudomány 2018 (09)
- Trască, D.L., Stefan, G.N., Sahlian, D.N., Hoinaru, R., S,erban-Oprescu, G-L. (2019) *Digitalization and Business Activity. The Struggle to Catch Up in CEE Countries*. *Sustainability* 11, 2204, doi:10.3390/su11082204
- Weresa, M.A. *Innovation, human capital and competitiveness in Central and Eastern Europe with regard to the challenges of a digital economy*. 2017, Elérhető: <https://www.semanticscholar.org/paper/Innovation%2C-human-capital-and-competitiveness-in-to-Weresa/35dbfe78da812905fbef3bdd5c4c0c9835a77e79> Elérés időpontja: 2021. április 08.

A versenyképesség és a nemzetközi politikai pozíció kapcsolata a fenntarthatóság tükrében: Izland

Nádas-Nagy Katalin

*Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi
Doktori Iskola*

E-mail: ktln.ngy@gmail.com, katalin.nagy3@stud.uni-corvinus.hu

Theoretical background/Elméleti háttér:

Nemzetközi politikai gazdaságtan, társadalmi fenntarthatóság, fenntartható versenyképesség, konstruktivizmus a nemzetközi kapcsolatokban, Douglass North social order elmélete.

Research questions/Kutatási kérdések:

- Milyen közös politikai, gazdasági és társadalmi tényezők állnak Izland kiemelkedő fenntartható versenyképességi helyezése és az ország aktuális nemzetközi pozíciójának hosszútávú megtartása mögött?
- Ezek a tényezők egyediek, vagy általánosan, bármely más ország esetében is érvényesíthetők?

Methodology/Módszertan:

Esettanulmány, a választott országra vonatkozóan pedig a versenyképesség mérési módszereinek elméleti összehasonlítása, illetve lineáris regresszió.

Expected results/Várt eredmények:

- North elmélete mentén körvonalazódnak a vizsgált ország politikai döntései és azoknak a versenyképességi faktorokban megmutatkozó eredményei.
- Izland nemzetközi politikai stratégiája és szerepvállalása az előbb említett fejlődéssel párhuzamosan szintén átalakult, aminek alapját is az előbb említett szakpolitikai döntések és politikai stratégia határoztak meg.
- Közvetett és közvetlen bizonyítékok körvonalazódnak arra vonatkozólag, hogy a klasszikus hatalmi szerep nélkül is képes egy ország stabil és hosszútávon fenntartható nemzetközi gazdasági és politikai pozíciót kiépíteni és fenntartani magának. Ez a tény pedig rávilágít az épp kialakulóban levő új globális gazdasági és politikai kapcsolatok belső szabályrendszerére.

References/Hivatkozás

Hopf, T. (1998). The promise of constructivism in international relations theory. *International Security*, 23(1), 171-200.

Guzzini, S. (2000). A reconstruction of constructivism in international relations. *European Journal of International Relations*, 6, 147-182.

North, Douglass (2010): *Violence and Social Orders: A Conceptual Framework for Interpreting Recorded Human History*. Cambridge University Press.

SolAbility Institute: *Global Sustainable Competitiveness Reports (2013-2020)*

Weber, M. (2014). Between "isses" and "oughts": IR constructivism, critical theory, and the challenge of political philosophy. *European Journal of International Relations*, 20, 516-543.

World Economic Forum: *Global Competitiveness Reports (2006-2020)*

Digitális transzformáció a divatiparban

Vizi Noémi

Szegedi Tudományegyetem, Közgazdaságtani Doktori Iskola

E-mail: vizinoemi2@gmail.com

Theoretical background/Elméleti háttér:

A digitalizáció, mint a mai világban zajló trend és gazdasági transzformációs erő az élet szinte minden területét gyökeresen átalakította. Változásokat indított el, amelyek lehetővé tették a hagyományos termelési modellről, az új, digitális-, vagy információs társadalomra való áttérést*. A digitalizációs folyamat első lépcsője a digitization, vagyis az analóg jelek digitálissá konvertálása†. A második, a digitalizáció, amely felhasználja a digitalizált információkat, termékeket, rendszereket és egy szociotechnikai folyamat keretében új szervezeti-, kereskedelmi eljárásokat, üzleti modelleket dolgoznak ki‡. Az utolsó elem a digitális transzformáció, azaz egy olyan szociokulturális folyamat, amelyet a szervezeti kultúra vezérel, célja pedig, hogy a külön-külön már jól működő (digitális) technológiákat egyébe integrálja§, ezáltal átalakítsa a gazdaságokat, intézményeket, társadalmat rendszer szinten**. A megvalósítást támogatja például a mesterséges intelligencia, a modularizáció, a standardizáció, a szenzorok, a big data, a virtuális-, és a kiterjesztett valóság, a szimulációk és a blockchain alkalmazása†† továbbá az Internet of Things‡‡. Ezek használatának következtében megváltoznak a szervezetek üzleti kapcsolatai a stakeholderekkel, a beszállítókkal, a fogyasztókkal, továbbá az üzleti modell és az érték előállítás§§. A ruházati ipar igazi húzóágazatnak számít a globális gazdaságban, amely a globális GDP 2,3%-

---

* Fernández-Rovira, C. – Valdés, J. Á. – Molleví, G. – Nicolas-Sans, R. (2021): The digital transformation of business. Towards the datafication of the relationship with customers. *Technological Forecasting & Social Change*. 162, 120339

† Saarikko, T. – Westergren, U. H. – Blomquist, T. (2020): Digital transformation: Five recommendations for the digitally conscious firm. *Business Horizons*, 63, 825-839.

‡ Uo.

§ U.o.

** Rachinger et alii (2018) In Matarazzo, M. – Penco, L. – Profumo, G. – Quaglia, R. (2021): Digital transformation and customer value creation in Made in Italy SMEs: A dynamic capabilities perspective. *Journal of Business Research*, 123, 642-656.o.

†† Ernsten, S. N. – Whyte, J. – Thuesen, C. – Maier, A. (): How Innovation Champions Frame the Future: Three visions for Digital Transformation of Construction. *Journal of Construction Engineering and Management*, 147, 1, 05020022

‡‡ Tijan, E. – Jović, M. – Aksentijević, S. – Pucihar, A. (2021): Digital transformation in the maritime transport sector. *Technological Forecasting & Social Change*, 170, 120879

§§ Matarazzo et alii (2021)

át^{***} jelenti és jelentős az élőmunka igénye a termelési és elosztási folyamat során – egyes források szerint világszinten több, mint 300 millió embert foglalkoztat^{††}. Felmerülhet a kérdés, hogy hol és hogyan jelenhet meg a divatiparban és a divatipari értékláncban a digitalizáció lehetősége. A globális trendet követve, a ruházati ipar is élen jár a digitális transzformációban, számos innovációt vezettek be a gyártás és az értékesítés területén is, a (viselhető) szenzoroktól^{‡‡‡} kezdve a digitális fashion weeken át az avatarral használható virtuális próbafülkéig^{§§§}. Ezt az átalakulást a Covid miatti lezárások, korlátozások is jelentősen felgyorsították. Kutatásomban a ruházati ipar példáján keresztül mutatom be a digitális transzformáció fellelhető elemeit.

Research questions/Kutatási kérdések:

Milyen hatással van a digitális transzformáció a divatipari értékláncre?

Methodology/Módszertan:

A kérdés megválaszolásához átfogó hazai és nemzetközi szakirodalmi áttekintést végzek, illetve feltárom, hogy milyen hatása van a digitális transzformációnak a divatipari értéklánc elemeire.

Expected results/Várt eredmények:

A kutatás bemutatja, hogy a digitális transzformációt mely eszközök és technológiák teszik lehetővé, ezek közül a ruházati divatiparban melyek és hogyan jelennek meg.

References/Hivatkozás

Behr, O. (2018): Fashion 4.0 – Digital Innovation in the Fashion Industry. *Journal of Technology and Innovation Management*, 2, 1, 1-9.

Ernstsen, S. N. – Whyte, J. – Thuesen, C. – Maier, A. (): How Innovation Champions Frame the Future: Three visions for Digital Transformation of Construction. *Journal of Construction Engineering and Management*, 147, 1, 05020022

---

^{***} <https://economictimes.indiatimes.com/small-biz/sme-sector/fast-fashion-industry-wants-cheap-disposable-trendy-clothes-but-it-comes-at-a-price/articleshow/77032023.cms?from=mdr>

^{†††} <https://www.fibre2fashion.com/news/apparel-news/fashion-industry-employs-300-mn-workers-globally-report-242435-newsdetails.htm>

^{‡‡‡} Behr, O. (2018): Fashion 4.0 – Digital Innovation in the Fashion Industry. *Journal of Technology and Innovation Management*, 2, 1, 1-9.

^{§§§} Silvestri, B. (2020): The Future of Fashion: How the Quest for Digitalization and the Use of Artificial Intelligence and Extended Reality Will Reshape the Fashion Industry After Covid-19. *ZoneModa Journal*, 10, 2, 61-73

- Fernández-Rovira, C. – Valdés, J. Á. – Molleví, G. – Nicolas-Sans, R. (2021): The digital transformation of business. Towards the datafication of the relationship with customers. *Technological Forecasting & Social Change*, 162, 120339
- Matarazzo, M. – Penco, L. – Profumo, G. – Quaglia, R. (2021): Digital transformation and customer value creation in Made in Italy SMEs: A dynamic capabilities perspective. *Journal of Business Research*, 123, 642-656.o.
- Saarikko, T. – Westergren, U. H. – Blomquist, T. (2020): Digital transformation: Five recommendations for the digitally conscious firm. *Business Horizons*, 63, 825-839.
- Silvestri, B. (2020): The Future of Fashion: How the Quest for Digitalization and the Use of Artificial Intelligence and Extended Reality Will Reshape the Fashion Industry After Covid-19. *ZoneModa Journal*, 10, 2, 61-73
- Tijan, E. – Jović, M. – Aksentijević, S. – Pucihar, A. (2021): Digital transformation in the maritime transport sector. *Technological Forecasting & Social Change*, 170, 120879
- <https://economictimes.indiatimes.com/small-biz/sme-sector/fast-fashion-industry-wants-cheap-disposable-trendy-clothes-but-it-comes-at-a-price/articleshow/77032023.cms?from=mdr>
- <https://www.fibre2fashion.com/news/apparel-news/fashion-industry-employs-300-mn-workers-globally-report-242435-newsdetails.htm>

Macroeconomics and Politics in Europe: An Analysis of Contribution per Sector to GDP

Elena Cossu

Corvinus University of Budapest

E-mail: elena.cossu@uni-corvinus.hu

Theoretical background/Elméleti háttér:

Gross Domestic Product (GDP) is primarily defined as the value contributed by each sector of society to an economy. It is a widely used measurement despite its limitations, yet it often creates confusion, and it can be misused for political propaganda. Consequently, in this work we compare contribution of different sectors to Gross Domestic Product (GDP) across twenty-five European nations.

Research questions/Kutatási kérdések:

In the first part we summarize the literature related to GDP measurements and contributions of different sections of society to it. In the second one we explore the question of categorizing different economies by size, and we see which ones are the top spenders for each category.

Methodology/Módszertan:

We use Eurostat data for the years 1995-2020 and we compare them as well to GDP per capita trends.

Expected results/Várt eredmények:

We look that many of the claims often quoted in politics, like for example the contribution of agriculture to economic prosperity in Hungary, are often misused and disconnected to economic data. Overall, this paper will analyze how institutional disconnection between politics and the economy works by using different descriptive statistics.

References/Hivatkozás

Bartolini, Stefano, and Francesco Sarracino. 2014. "Happy for How Long? How Social Capital and Economic Growth Relate to Happiness over Time." *Ecological Economics* 108: 242–56.

Eurostat. 2019. "Home - Eurostat." <https://ec.europa.eu/eurostat/>.

Graeser, Paul, and Gerald M. Meier. 1965. "Leading Issues in Development Economics." *The Journal of Finance* 20(1): 119.

Simonova, M. D. 2019. "Beyond GDP. Measuring What Counts for Economic and Social Performance." *MGIMO Review of International Relations* 12(5): 172–80. <https://www.oecd.org/social/beyond-gdp-9789264307292-en.htm>.

The role of crisis in the rise of populism in Bulgaria

Urangoo Bulgamaa

Institute of World Economy, Corvinus University of Budapest

E-mail: urangoo.corvinus@gmail.com

Theoretical background/Elméleti háttér:

The recent rise of populism has been increasingly recognized as a threat to liberal democracy. In attempt to searching the causes of populism, Benczes and co-authors (2020:5) assumed that populist attitudes are typically activated by external factors. Guriev and Papaioannou (2020:52) noted that a crisis, among others, acts as a trigger to populism in such a way that the voters' dissatisfaction increases populist voting against the establishment after crisis hit the country. This explanation raises a curious question of what has happened in Bulgaria after the exposure of the two crises: The Great Recession (2007/8) and the surge of COVID-19 pandemic (2019). Bulgaria is chosen because this is a country among EU-member states that held the parliamentary election soon after the exposure of both crises in 2009 and 2021 respectively (I) and the country is a fertile ground for populism (II).

Research questions/Kutatási kérdések:

- How did crisis play as a factor to activate populism?
- Whether this mechanism as communicated by Guriev and Papaioannou was valid in the case of Bulgaria in comparison to the two crises – the Great Recession and the COVID-19 pandemic?

Methodology/Módszertan:

Approaching through the ideational approach (Mudde & Kaltwasser 2017), this paper first will survey the relevant literature to clarify the likely mechanism of the crisis that plays as a factor to populism and then observe it empirically in the case of Bulgaria using the secondary sources such as the academic peer-reviewed literature, gray literature, publicly available relevant data (such as the Election Guide) and media, in English language that are accessible by the author.

Expected results/Várt eredmények:

The crisis worsened the socio-economic well-being in Bulgaria. For example, the worst hit country in the EU during the outburst of COVID-19 pandemic was Bulgaria

in terms of income inequality expressed by GINI, while it is a country among others which experienced the lowest share of social expenditures (Czeczeli Vivien et al, 2020:146). It triggers the public disappointment and dissatisfaction in general, thus leads to stronger frustration of the citizens who are most vulnerable in this shock. This mechanism may trigger demand to looking for an alternative to the establishment, particularly a new player, but not the traditional parties due to the fact that their performance unsatisfactory already created a wave of populism in the post-communist Bulgaria in early 2000s.

References/Hivatkozás

- Benczes, I. Z., & Szabó, K., Tétényi, A., Vigvári, G..(2020). The conceptualisation and theorisation of the demand side of populism, economic inequality and insecurity. Working Paper no. 5. POPREBEL, Available at <https://populism-europe.com/wp-content/uploads/2020/09/Working-Paper-5.pdf>
- Cholova, B., & De Waele, J. M. (2011). Bulgaria: a fertile ground for populism?. *Slovak Journal of Political Science*, 1, 25-54.
- Czeczeli, V., Kolozsi, P. P., Kutasi, G., & Marton, Á. (2020). Economic exposure and crisis resilience in exogenous shock: The short-term economic impact of the covid-19 pandemic in the EU. *PÉNZÜGYI SZEMLE/PUBLIC FINANCE QUARTERLY*, 65(3), 321-347.
- Guriev, S., & Papaioannou, E. (2020). The political economy of populism. *Available at SSRN 3542052*.
- Mudde, C., & Kaltwasser, C. R. (2017). *Populism: A very short introduction*. Oxford University Press.
- The election guide (Democracy assistance and elections news) available at <https://electionguide.org/countries/id/34>

Post pandemic tecno-nationalism and techno-globalism

Palotai Mónika

NKE – KDI

E-mail: monicapalotai@gmail.com

Theoretical background/Elméleti háttér:

It isn't the question anymore that the Covid-19 pandemic has put pressure on international businesses of any kind. Rather, the question is in what way the conduct of international business is going to change and how much the global pandemic has accelerated the changes that have already been in motion. Contemporary altercations arise from a nation's manoeuvring on the world stage in the spheres of geo-politics and international affairs in pursue of their national interests in establishing a preeminent position in the world's largest economies, laying the foundations of a nation's prestige and importance in front of the international community. In parallel with this brawling, nations tend to utilize on more scientific and tech methods. The hierarchy of nations in the 21st century will be (is) greatly determined by their capability to adapt and absorb new technologies and their capacity to innovate persistently and fitly. The measure of their success will coincide with their relative weight and position in the global economic system. Therefore, the global order is being realigned around science and technology and has become the center of various nation's competitions and national strategies. In parallel with "local" or national, exists a parallel universe of "global" or "transnational". The aforementioned global element's emergence has been hastened by the Covid-19 pandemic. A pandemic, by definition, is a global issue, finding a vaccine (any cure) and treatment (and all necessary equipment). Relies on the assumption of international cooperation and fluid movement of goods and technologies. The past two years have seen an unprecedented scale and magnitude of international collaboration in the initial phases but also an acceleration of the resurrection of great-power competition. The overreaching forces behind these seemingly contradictory notions are techno-globalism and techno-nationalism.

Research questions/Kutatási kérdések:

- In what way the conduct of international business is going to change due to the pandemic of COVID-19?
- How much the global pandemic has accelerated the changes that have already been in motion? (What are the most significant changes that have already been in motion before the pandemic in relation to techno-nationalism and techno-globalism?)

Methodology/Módszertan:

The paper examines the question of the post-Covid era in relations to the future trends of international affairs. It draws on a set of concepts of techno-nationalism and techno-globalism.

Expected results/Várt eredmények:

1. Trends on U.S.-China techno-nationalism and protectionism including the level of disentanglement of critical sciences and technologies and as well as the reduction of strategic dependencies on China.
2. Further erosion of confidence in the EU by the populace.
3. Emergence of techno-nationalism to techno-globalism

References/Hivatkozás

- Capri, A. (2020). Techno-nationalism: The US-China tech innovation race. Hinrich Foundation. Available at: <https://www.hinrichfoundation.com/research/wp/tech/us-china-tech-innovation-race/>
- Capri, A. (2020b). Strategic US-China decoupling in the tech sector. Hinrich Foundation. Available at: <https://www.hinrichfoundation.com/research/wp/tech/us-china-decoupling-tech/>
- Capri, A. (2020c). Semiconductors at the heart of the US-China tech war. Hinrich Foundation. Available at: <https://www.hinrichfoundation.com/research/wp/tech/semiconductors-at-the-heart-of-the-us-china-tech-war/>
- Capri, A. (2020d). Techno-nationalism and diplomacy. Hinrich Foundation. Available at: <https://www.hinrichfoundation.com/research/wp/tech/techno-nationalism-and-diplomacy/>
- Diamond, Guns, Germs and Steel; McNeill, Plagues and Peoples; Hays and Hays, The Burdens of Disease and Human Response in Western History. Available at: https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/4205697/mod_resource/content/1/J.N.%20Hays-

[The%20Burdens%20of%20Disease%20Epidemics%20and%20Human%20Response%20in%20Western%20History%2C%20Revised%20Edition%20%282010%29.pdf](#)

- Edgerton, David. (2007). The Contradictions of Techno-Nationalism and Techno-Globalism: A Historical Perspective. *New Global Studies*. 1.10.2202/1940-0004.1013. Available at: <http://amsacta.unibo.it/4979/1/330.pdf>
- Enderwick, P., & Buckley, P.J. (2020). Rising regionalization: Will the post-COVID-19 world see a retreat from globalization? *Transnational Corporations*. Available at: https://unctad.org/system/files/official-document/diaeia2020d2a5_en.pdf
- Hitt, M.A., Holmes, R.M., & Arregle, J.L. (2020). The pandemic and the new world (Dis)order. *Journal of World Business*. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1090951621000225>
- Montresor, Sandro (1995). Techno-globalism, techno-nationalism and technological systems: organizing the evidence. *Technovation* 21 (2001) 399-412 Available at : <http://amsacta.unibo.it/4979/1/330.pdf> and <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.198.5889&rep=rep1&type=pdf>
- Segal, A. (2020). The coming tech cold war with China. *Foreign Affairs*. Available at: <https://www.foreignaffairs.com/articles/north-america/2020-09-09/coming-tech-cold-war-china>
- Witt, M.A. (2019), De-globalization: Theories, predictions, and opportunities for international business research. *Journal of International Business Studies*, pp. 1053-1077. Available at: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41267-019-00219-7>

Identity and scepticism – influential factors in modernization of healthcare systems in Hungary and Serbia

Dr. Kocsicska Ivana
University of Miskolc, Hungary
E-mail: kocsicska.ivana@gmail.com

Varga-Kocsicska Aleksandra
The University of Public Service, Budapest, Hungary
E-mail: kocsicska.aleksandra@gmail.com

Theoretical background/Elméleti háttér:

The changing world and its economic trends are demanding adjustments in healthcare systems. The modernization of the healthcare appeared as global requirement, in connection with numerous changes in healthcare sector, including the financing and providing funds for unallayed services. Also, one of the crucial elements of the modernization is the development of the healthcare leadership and introducing elements of the shared leadership, in order to create an organizational culture, which can comply with the global changes, coming together with economic and business transformations. Though there is a recognized need, opportunities for healthcare leadership development are limited both in Hungary and Serbia. The ideal solution would be the combination of the early and mid-to-late career development and the integration of both the organizational and leadership development. Integration of the collaborative effort with more autonomy and open-door policy, in which all ideas are given fair consideration, could provide additional elements for progress. One of the most important limiting factors in development of leadership in healthcare in Hungary and Serbia is the fact that a lot of healthcare leaders are still sceptical about including modern business and management elements in the healthcare, despite the arising global changes in healthcare, including substantial digitalization.

Research questions/Kutatási kérdések:

- Identification and assessment of the competences, which are crucial for effective performance in healthcare systems, including possibilities for modernization and development of those competences

- Current prospects for learning and implementation of skills, competences and new leadership models in healthcare systems in Hungary and Serbia
- Is there any correlation between identity and the new elements of the leadership.
- Does developing of a clear and authentic self-awareness in the process of forming new leadership models include as need a strong political identity

Methodology/Módszertan:

Due to the multidisciplinary topic, we have applied a range of tools, but mainly the methodology of Yin's case study. Of Yin's three types of case study, we applied the exploratory or research case study and the explanatory note in the second half of the article. One of main goals was to get as much information as possible about the topic, in order to use this information to formulate the research problem as accurately as possible. it is necessary to strive to provide as much insight as possible into the studied phenomena.

Expected results/Várt eredmények:

Current leaders' scepticism about implementation of modern management elements into healthcare system is an important limiting factor in healthcare sectors in Hungary and Serbia.

The change in the leadership of the healthcare systems is perceived as a frequently undesired adaptation to external events.

References/Hivatkozás

- Aleksic, J., Stevanovic, I, Gajic-Stevanovic, M. (2014): The role of Managers in Improving Health Care System in Serbia, Serbian Dental Journal 61 (3), 142.-148.
- Bossert, T., Barnighausen, T., Bowser, D., Mitchell, A., Gedik, G.(2007): Assessing Financing, Education, Management and Policy Context for Strategic Planning of Human Resources for Health. Geneva, World Health Organization
- Dorgan, S., Layton, D., Bloom, N., Homkers, R., Sadun, R., Van Reenen J. (2010): Management in healthcare: why good practice really matters. London, McKinsey & Company
- Kincses, Gy. (2004). Magyarország egészségügye és szociális rendszere. Budapest, MEDINFO-Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet
- Vízvári, L., Gyetvai, Gy. (2010): Az egészségügyi humán erőforrás stratégiája. Budapest, Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Központ

What role does sustainability play in the transition of European business and economic models in the V4?

Bartuszek Lilla

NKE Közigazgatási Doktori Iskola

E-mail: bartuszek.lilla@gmail.com

Theoretical background/Elméleti háttér:

By transitioning to a regenerative model of economy, the V4 countries can increase their competitiveness and deliver positive social impact to our communities, quality of life, and economy. Therefore, raising awareness of new business models, collaborating across supply chains between V4 countries, promoting sustainable consumption and local production, and regulating our waste on an industrial and community basis, honouring the European circular economy action plan is of utmost importance. In accordance with the European single-use plastic ban, collaboration with initiatives offering returning schemes and packaging-free markets, could further secure the transition process. Operating on a community basis can offer additional use of redundant food and decrease our waste by providing community fridges and shared composting schemes, which support local resilience and spread awareness. On an industrial level, adopting circular measures will increase the share of reused and recycled materials, decrease the use of finite raw materials, plus it will provide new opportunities on job markets, as well as boost our economies. We could achieve a circular economy by introducing a regional V4 industrial waste marketplace, a dynamic system where we can share industrial materials, such as old metals and devices. These could be sent to places offering recycling/repairing schemes or productions, where this material can be further used.

Research questions/Kutatási kérdések:

- How can businesses accelerate the transition to a circular economy?
- Other than offering retraining programs for individuals working in endangered sectors, how else can we facilitate their resettlement into a different industry?
- We live in the times of urbanisation; thus we agree that it is important to develop solutions to reach SDG11 (Sustainable Cities and Economies).

However, what methods can be implemented in rural areas to help the transition to a circular economy?

- How can the hospitality industry combat the accumulation of waste and help work towards a circular economy?
- How can sustainability be turned into a profitable endeavour for businesses in order to encourage the implementation of sustainability measures?

Expected results/Várt eredmények:

All V4 countries have already introduced green transport solutions such as sharing industry initiatives, public transport innovations and e-mobility solutions, which perform well on a national basis. However, regional transportation links are outdated and based on highly pollutive methods hindering the possible interconnectedness of the region. Implementing low-carbon mobility initiatives on a regional level would lower our carbon footprint while achieving greater and more accessible and faster interlinkages between the Visegrad Group.

The dependency on coal and gas is still present, posing relevant and urgent questions for some regions in the V4, while the opportunities for the use of solar, wind energy and biomass are not fully utilized yet. Adequate regulatory measures and system support must be in place to help this expansion, while more interconnectivity within the V4 region and neighbouring countries could ease dependence on dirty electricity imports and help share the renewable energy system in the region. Next step is to make our system more decentralized by creating community microgrids, supporting each other by providing technology and research & development. Inevitably, this transition will lead to phasing out old industries. In order to secure employability and prevent job losses, we must prepare social safety policies by securing entitlement to a minimum income, and establish reskilling programs to ensure and increase the possibility of employment.

By transitioning to a regenerative model of economy, the V4 countries can increase their competitiveness and deliver positive social impact to our communities, quality of life, and economy. Operating on a community basis can offer additional use of redundant food and decrease our waste by providing community fridges and shared composting schemes, which support local resilience and spread awareness. On an industrial level, adopting circular measures will increase the share of reused and recycled materials, decrease the use of finite raw materials, plus it will provide

new opportunities on job markets, as well as boost our economies. We could achieve a circular economy by introducing a regional V4 industrial waste marketplace, a dynamic system where we can share industrial materials, such as old metals and devices. These could be sent to places offering recycling/repairing schemes or productions, where this material can be further used.

References/Hivatkozás

- Directive (EU) 2019/904 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on the reduction of the impact of certain plastic products on the environment. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0904&from=EN>
- European Commission. Communication From The Commission To The European Parliament, The European Council, The Council, The European Economic And Social Committee And The Committee Of The Regions: A new Circular Economy Action Plan For a cleaner and more competitive Europe; 2020. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0098&from=EN>
- Eurostat, From where do we import energy?; 2019 Retrieved from: <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/energy/bloc-2c.html>
- Gladek, E, 7 Pillars Of The Circular Economy, 2017. Retrieved from: <https://www.greenbiz.com/article/7-pillars-circular-economy>
- V4 Vision for Sustainability: For a Stronger Region Built On Sustainability Cooperation - V4SDG - Visegrad for Sustainability, 2021 - https://drive.google.com/file/d/12a7o8FsAa9wm-KjHfpp6Y09_TP-MQXJ-/view
- World Economic Forum. Fostering Effective Energy Transition. Insight Report; 2021. Retrieved from: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Fostering_Effective_Energy_Transition_2021.pdf?fbclid=IwAR2arcxiqpMlsfWq7znlhsCdYbJKavz_dQ1L_byNnp97NUVM3Tqcf2OIKKc
- Zero Waste Europe. Community Composting: A Practical Guide For Local Management of Biowaste. Zero Waste Europe Guides; 2019. Retrieved from: <https://zerowasteurope.eu/wp-content/uploads/2019/04/zero-waste-europe-fertile-auro-guide-community-composting-en.pdf>
- Zgut E, Zbitniewska K, Hosnedlová P, Szalai P. Visegrad countries fight to keep pace with e- mobility transition. EURACTIV network.; 2019. Retrieved from: <https://www.euractiv.com/section/electric-cars/news/visegrad-countries-fight-to-keep-pace-with-e-mobility-transition/>

Az európai kereskedelmi bankok üzleti modell fókuszú klaszterelemzése

El-Meouch Nedim Márton

Pécsi Tudományegyetem

E-mail: nedu02@gmail.com

Theoretical background/Elméleti háttér:

A történelem során sokféle banki üzleti modell, profil alakult ki a pénzügyi közvetítőrendszer tekintve, ide tartozik a kereskedelmi és befektetési bankok elkülönülése, valamint az univerzális bankok megléte is. Sok tanulmány foglalkozott ennek okán azzal, hogy a bankok üzleti modelljüket, stratégiájukat tekintve hogyan oszthatók csoportokra és ezen csoportokat mely jellemzők különböztetik meg egymástól. Ezek segítenek egyrészt a banki működés jobb megértésében, másfelől a hitelintézetek összehasonlításában az egymáshoz hasonló bankok kijelölésén keresztül.

Research questions/Kutatási kérdések:

Kutatásomban arra keresem a választ 2019-es adatok alapján, hogy az európai bankok üzleti modelljüket, stratégiájukat tekintve hogyan oszthatók különböző csoportokra. Azt próbálom feltárni, hogy a belül alapvetően homogén, de egymáshoz viszonyítva heterogén klaszterek milyen bankprofilokat mutatnak, könnyen beazonosíthatók segítségükkel tipikus banki működési modellek. Céлом tovább a közép-kelet-európai (KKE) és a nyugat-európai (NYE) országok bankjainak helyzetét, valamint az anyabank-leánybank viszonyokat külön elemezni.

Methodology/Módszertan:

Elemzésem során particionáló (k-közép) és hierarchikus (Ward) klaszterelemzési módszerekkel bontom csoportokba az európai kereskedelmi bankokat 2019 év végi pénzügyi adataik alapján. E folyamat során kiválasztom a leginkább megfelelő modellt különböző optimalizációs eljárások (Silhouette, Adjusted Rand Index, Calinski-Harabasz pseudo F) segítségével, amelyek többek között az optimális változókészletet és klaszterszámot adják meg.

Expected results/Várt eredmények:

Elemzésem eredményeként alapvetően azt várom, hogy az európai bankokból kialakult klaszterek jól azonosítják a jellemző üzleti modelleket, továbbá, hogy a

KKE és NYE országok túlnyomórészt külön-külön klaszterekbe tömörülnek. Anyabank-leánybank viszonylatot tekintve pedig alapvetően hasonló üzleti modellt, tehát azonos klaszterbe tartozást várok.

References/Hivatkozás

- Ayadi, Rym – Arbak, Emrah – De Groen, Willem Pieter (2011): Business Models In European Banking, Centre For European Policy Studies, Brussels, 2011 ISBN 978-94-6138-120-0 Elérhető: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1945779
- Farné, Matteo - Vouldis, Angelos T. (2021): Banks' business models in the euro area: a cluster analysis in high dimensions, Annals of Operations Research (2021), DOI: 10.1007/s10479-021-04045-9 Elérhető: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10479-021-04045-9>
- Ferstl, Robert – Seres, David (2012): Clustering Austrian Banks' Business Models and Peer Groups in the European Banking Sector, Oesterreichische Nationalbank (OeNB), Financial Stability Report 24 – December 2012 Elérhető: https://www.oenb.at/dam/jcr:9f5fecf1-1624-49ff-8ffd-8a9823115542/fsr_24_special_topics_03_tcm16-252045.pdf
- Hryckiewicz, Aneta – Kozłowski, Łukasz (2016): Banking business models and the nature of a financial crisis, Journal of International Money and Finance, Volume 71 (March 2017) pp. 1–24 Elérhető: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0261560616301243>
- Humblot, Thomas (2020): Classification Of European Banks According To Their Business Model: An Objective Approach, BNP Paribas, Eco Conjoncture, Number 5, July – August 2020 Elérhető: <https://economic-research.bnpparibas.com/html/en-US/Classification-European-banks-according-business-model-objective-approach-7/28/2020,39258>
- Lucas, André – Schaumburg, Julia – Schwaab, Bernd (2020): Dynamic clustering of multivariate panel data, Tinbergen Institute Discussion Paper 2020-009/III Elérhető: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3531721
- Molin, Felix (2017): Cluster analysis of European banking data, Degree Project In Mathematics, Second Cycle, 30 Credits Stockholm, Sweden 2017 Elérhető: <https://www.math.kth.se/matstat/seminarier/reports/M-exjobb17/171213.pdf>
- Marques, Bernardo P. – Alves, Carlos F. (2020): Using clustering ensemble to identify banking business models, Intelligent Systems in Accounting, Finance and Management – An International Journal, Volume 27, Issue 2, April/June 2020, pp. 66-94 DOI: 10.1002/isaf.1471 Elérhető: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/isaf.1471>

A II. világháborút követő gazdasági paradigmaváltáshoz vezető út Franciaországban

dr. Kovács György

Szegedi Tudományegyetem – Gazdaságtudományi Kar
nkgy@eco.u-szeged.hu

Bartók László

Szegedi Tudományegyetem – Gazdaságtudományi Kar
laszlo.bartok.1988@outlook.hu

Theoretical background/Elméleti háttér:

Dolgozatunkban a gazdaságpolitikában lezajló paradigmaváltás folyamatát vizsgáljuk Franciaországban, mely során Peter Hall társadalmi tanulás folyamatán alapuló három, eltérő mélységű, „rendszerszintű” közpolitikai változást megkülönböztető elméletéből indulunk ki. Az „elsőrendű változás” a már meglévő közpolitikai eszközök beállításainak módosítását jelenti, amely során még nem történik gyökeres szakítás az eszköztár és a célkitűzések terén. A „másodikrendű” változás során az alapvető eszközök terén történik változás, míg a „harmadikrendű” változás már gyökeres szakítást jelent nemcsak a meglévő közpolitikai eszköztárral és gyakorlattal, de a kitűzött célokkal is, melyet Hall politikai-gazdasági paradigmaváltásként jellemez. Dolgozatunkban azonban nem teljes mértékben osztjuk Hall elméletét, ugyanis Michael J. Oliver és Hugh Pemberton kritikájára alapozván a paradigmaváltást nem radikális változások sorozataként, hanem sokkal inkább egy evolúciós folyamat eredményeként kezeljük.

Research questions/Kutatási kérdések:

- Mit nevezünk és mikor beszélhetünk paradigmaváltásról a közgazdaságtanban? Milyen előzményei vannak egy tudományos felfogás kifulladásának és milyen változásoknak kell bekövetkeznie, hogy paradigmaváltásról beszélhessünk?
- „Halli” értelemben beszélhetünk-e paradigmaváltásról Franciaországban a II. világháborút követően és megjelennek-e a „halli” értelemben vett egyes rendszerszintű változások?
- Amennyiben paradigmaváltás történt Franciaországban, akkor az Hall elméletének megfelelően rövid idő alatt következett-e be vagy ellenkezőleg,

Oliver és Pemberton kritikája szerint egy hosszabb távú folyamat eredménye?

- Végül pedig egy fontos, de a szakirodalom által nem vizsgált területet is beemelünk a dolgozatba: meglátásunk szerint ahhoz, hogy egy, a közpolitikában lezajló paradigmaváltás megszilárduljon az úgynevezett hivatalnoki utánpótlás (elitképzés/oktatás) terén is szükséges az új paradigmának teret nyernie.

Methodology/Módszertan:

Leíró elemzést végeztük a szükséges – elsősorban francia nyelvű - források elemzésével egybekötve.

Expected results/Várt eredmények:

Várakozásaink szerint bizonyítást kapunk arra, hogy Franciaországban egy gazdasági paradigmaváltás történt a II. világháborút követő időszak során, így nemcsak a meglévő közpolitikai eszközök beállításainak módosítása, illetve a már alkalmazott, alapvető közpolitikai eszközök terén történt változás, hanem a halli értelemben vett teljes paradigmaváltás elméletének megfelelően a vezető politikai elit gyökeres szakítást hajtott végre a kitűzött célok terén is. A paradigmaváltás hosszabb távú megszilárdulását pedig a közgazdasági oktatásban szintén lezajló paradigmaváltás segítette.

References/Hivatkozások

- Baubeau, Patrice – Monnet, Eric – Riva, Angelo – Ungaro, Stefano: Flight-to-safety and the Credit Crunch: A new history of the banking crisis in France during the Great Depression, *Banco de Espana Working Paper*, 698. (2018), 1-59
Online: <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3285119>
- Berman, Sheri: *The social democratic moment: Ideas and Politics in the Making of Interwar Europe*. Cambridge, Harvard University Press, 1998
- Bloch-Lainé, Francois – Bouvier, Jean: *La France Restaurée 1944-1954*, Párizs, Fayard, 1986
- Boyer, Robert - Mistral, Jacques: *Accumulation, inflation, crises*, Párizs, PUF, 1978
- Dautry, Robert: *Métier d'homme*, Párizs, Plon, 1937
- Desrosières, Alain – Mairesse, Jacques – Volle, Michel: Les temps forts de l'histoire de la statistique française, *Economie et Statistique*, 83. (1976), 19-28
Online: <https://doi.org/10.3406/estat.1976.2401>
- Duby, Georges: *Franciaország története II.*, Budapest, Osiris, 2007
- Eck, Jean-Francois: *Histoire de l'économie française: De la crise de 1929 à l'euro*, Párizs, Armand Colin, 2009

- Etner, Francois – Silvant, Claire: *Histoire de la Pensée Économique en France – Depuis 1789*, Párizs, Economica, 2017
- Galántai, László: Vannak-e nekünk paradigmáink? Thomas Kuhn tudományfilozófiája a neveléstudomány(ok)ban, *Neveléstudomány*, (2015) 1. 20-34.
Online: <http://nevelestudomany.elte.hu/index.php/2015/04/vannak-e-nekunk-paradigmaint-thomas-kuhn-tudomanyfilozofiaja-a-nevelestudomanyokban/>
- Hall, Peter: Policy Paradigms, Social Learning, and the State: The Case of Economic Policymaking in Britain, *Comparative Politics*, 25. (1993), 3. 275-296.
Online: <https://doi.org/10.2307/422246>
- Heclo, Hugh: Modern Social Politics in Britain and Sweden, *Yale University Press*, 6. (1974), 1. 305-306. Online: <https://doi.org/10.1177%2F003232927600600110>
- Kesler, Jean-Francois: *L'ENA, la société, l'État*, Párizs, Berger-Levrault, 1987
- Kuhn, Thomas: *A tudományos forradalmak szerkezete*, Budapest, Osiris Kiadó, 2002
- Kuisel, Richard F.: *Le Capitalisme et l'État en France: Modernisation et dirigisme au XXe siècle*, Párizs, Gallimard, 1984
- Lakatos, Imre: Criticism and the Methodology of Scientific Research Programmes, *Proceedings of the Aristotelian Society, New Series*, 69. (1968) 149-186.
Online: <http://www.jstor.org/stable/4544774?origin=JSTOR-pdf>
- Laybourn-Langton, Laurie - Jacobs, Michel: Paradigm Shifts in Economic Theory and Policy, *Intereconomics*, 8. (2018), 3. 113-118.
Online: <https://doi.org/10.1007/s10272-018-0737-4>
- Laroque, Pierre: Les conditions nécessaires de l'organisation corporative. *L'Homme nouveau*, 18. (1935) 1. 22-42.
- Le Van-Lemesle: *Le Juste ou le Riche : L'enseignement de l'économie politique 1815-1950*, Párizs, Comité pour l'Histoire économique et financière, 2004
Online: <https://doi.org/10.4000/histoire-education.1110>
- Muraközy, László: *Államok kora – Az európai modell*, Budapest, Akadémia Kiadó, 2012
- Nord, Philip: *Le New Deal Français*, Párizs, Perrin, 2016
- Gérard, Vincent: *Sciences po: Histoire d'une réussite*, Párizs, Olivier Orban, 1987
- Greener, Ian: Social Learning and Macroeconomic Policy in Britain; *Journal of Public Policy*, 21. (2001), 2. 133-152 Online: <https://doi.org/10.1017/S0143814X01001076>
- Oliver, Michael J.– Pemberton, Hugh (2004): Learning and Change in Twentieth-Century. *British Economy Policy*, 17. (2004), 3. 415-441. Online: <https://doi.org/10.1111/j.0952-1895.2004.00252.x>
- Parsons, Craig: *How to Map Arguments in Political Science*, New York, Oxford University. 2007
- Patat, Jean-Pierre – Lutfalla, Michel: *Histoire Monétaire de la France au XXe siècle*. Párizs Economica, 1986

- Perroux, Pierre: *La pensée économique de Joseph Schumpeter: Les dynamiques du capitalisme*. Párizs, Droz, 1965
- Perroux, Pierre: *Capitalisme et communauté de travail - corporatisme et capitalisme corporatistes réalisés. communauté de travail. déclaration des droits du groupe. révolution française*, Liège, G. Thone, 1938
- Sacks, Paul: State Structure and the Asymmetrical Society. *Comparative Politics*, 12. (1980) 3. 349-376 Online: <https://doi.org/10.2307/421931>
- Sauvay, Alfred: *Histoire économique de la France entre les deux guerres*. Vol. 4. Párizs, Fayard, 1974
- Seabrooke, Leonard: Everyday Legitimacy and Institutional Change . In A. Gofas és C. Hay (szerk): *The Role of Ideas in Political Analysis: A Portrait of Contemporary Debates*. London, Routledge, 2009. 167-186.
- Evans, Peter B. – Rueschemeyer, Dietrich – Skocpol, Theda: *Bringing the State Back, Strategies of Analysis in Current Research*. Cambridge, Cambridge University Press, 1985, 3-38
- Somai, Miklós: Az állam szerepe a francia gazdaságban, *Műhelytanulmányok. MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Világgazdasági Intézet*, 112. (2016) 1-65. Online: <http://mek.oszk.hu/16000/16002>
- Thiveaud, Jean Marie: Les évolutions du système bancaire français de l'entre-deuxguerres à nos jours: Spécialisation, déspecialisation, concentration, concurrence. *Revue d'Économie Financière*, 39. (1997) 1. 27-74. Online: <https://doi.org/10.3406/ecofi.1997.2290>
- Viannay, Philippe: *Du bon usage de la France*, Párizs, Ramsay, 1988

Konvergálnak vagy divergálnak az Európai Unió tagországi demográfiai szempontból?

Drabancz Áron

Budapesti Corvinus Egyetem, Budapesti Corvinus Egyetem
E-mail: aron.drabancz@gmail.com,

Berde Éva

Budapesti Corvinus Egyetem, Budapesti Corvinus Egyetem
E-mail: eva.berde@uni-corvinus.hu

Theoretical background/Elméleti háttér:

Az Európai Unió tagállamainak népessége az elkövetkező években tagországonként meghatározó eltéréseket mutatva, de jelentős csökkenésen mehet keresztül, mely alapvetően befolyásolhatja a kontinens jövőbeli gazdasági és társadalmi folyamatait. Ezen demográfiai átalakulás területi karakterisztikáit érdemes mélyebben megvizsgálni, vajon a földrajzi vagy kulturális alapon egymáshoz közel álló országok és régiók demográfiai tendenciái hasonlóan alakulnak-e vagy sem. A dolgozat célja demográfiai változók irányából feltérképezni, hogy a különböző történelmi, földrajzi vagy politikai dimenziók alapján összeállított országcsoportok a demográfiai változók szerint mennyire tekinthetők homogénnek, illetve, hogy az elmúlt években az egyes országok értékei közelebb vagy távolabb kerültek egymáshoz képest.

Research questions/Kutatási kérdések:

Kutatási kérdésemben arra keresem, hogy az elmúlt 15 évben miként változott főbb demográfiai változók mentén az Európai Unió tagországainak helyzete. Az egyes demográfiai változókat tekintve vajon konvergens vagy divergens folyamatok zajlottak le a régióban. Az elemzésben külön kitérek a 2004-ben az Európai Unióhoz csatlakozó tagállamok folyamataira, a körükben inkább jellemző gazdasági felzárkózást Nyugat-Európához vajon demográfiai konvergencia is követett vagy sem.

Methodology/Módszertan:

Az elemzésben alapvetően négy demográfiai változót tekintve (teljes termékenységi arányszám; születéskor várható átlagos élettartam; időskori függőségi ráta; 1000 főre jutó nettó migrációs arányszám) mutatom be az európai demográfiai folyamatokat országszinten. Ezen változókkal klaszterelemzés

segítségével vizsgálom meg elsősorban 2004-es, illetve 2019-es adatokat tekintve, hogy az Európai Unió tagországainak demográfiai szempontból vett klasztereinek alakulását. Ezzel célom, hogy feltárjam milyen dinamikák zajlanak az Unióban, az egyes országok demográfiai értelemben közeledtek vagy távolodtak egymáshoz képest. A kutatás további kitűzött célja, hogy országszint mellett NUTS2 régió szinten, illetve időben tágabban, valamint több évre kinyújtva is elvégezzem az elemzést.

Expected results/Várt eredmények:

A kutatással célom, hogy jobban megértsem az Európai Unióban zajló demográfiai folyamatokat, kiemelt célom tanulmányozni, hogy a gazdasági jellegű konvergencia milyen mértékben kapcsolódik vagy nem kapcsolódik össze demográfiai jellegű konvergenciával, illetve a demográfiai folyamatok milyen csatornákon keresztül hatnak vissza a gazdasági fejlődésre a régióban.

References/Hivatkozás

- Batog et al. (2019): Demographic Headwinds in Central and Eastern Europe. IMF, European Department, No.19/12. Elérhető: <https://www.imf.org/en/Publications/Departmental-Papers-Policy-Papers/Issues/2019/07/11/Demographic-Headwinds-in-Central-and-Eastern-Europe-46992> Letöltve: 2020. 11. 22.
- Furstenberg, F. F, Jr. (1992): Family change and the welfare of children: What do we know and what can we do about? paper presented at the Seminar on Gender and Family Change in Industrialized Countries. Rome, January.
- Kovács Erzsébet (2014): Többváltozós adatelemzés. Typotex Kiadó, Budapest.
- Medgyesi Márton és Tóth György István (2020): Kelet-Közép-Európa legújabb felzárkózási kísérlete: harminc évvel a rendszerváltások után, In. Társadalmi Riport 2020, szerk.: Kolosi Tamás, Szelényi Iván, Tóth István György, Budapest. Elérhető: https://www.tarki.hu/sites/default/files/2020-10/015_038_Medgyesi_Toht_web.pdf Letöltve: 2020. 11. 22.
- Mohdin, Aamna (2018): The fastest shrinking countries on earth are in Eastern Europe. Elérhető: <https://qz.com/1187819/country-ranking-worlds-fastest-shrinking-countries-are-in-eastern-europe/> Letöltve: 2020. 11. 22.
- Rosenfeld, R. A. és Birkelund, G. E. (1995): Women's part-time work: A cross-national comparison. European Sociological Review 11. pp. 111-134.
- Varga Gergely (2014): Demográfiai átmenet, gazdasági növekedés és a nyugdíjrendszer fenntarthatósága. Közgazdasági Szemle, Vol. 61., No. 11.: 1279-1318.

Felsőfokú közigazgatási szakemberképzés a Covid-19 világjárvány idején

Czucziné Keresztes Anita

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola

E-mail: keresztesanita@gmail.com

Theoretical background/Elméleti háttér:

A felsőoktatás és a nemzetgazdaság szoros kapcsolatban áll egymással: egyrészt a felsőoktatás felkészíti a nemzetgazdaság szakembereit (is) a munkavállalásra, az oktatási intézmények részt vesznek az innovációban, kutatás-fejlesztésben, másrészt számos nemzetközi nagyvállalat kötődik egyetemekhez, támogatja, hallgatóit fogadja gyakornoki pozícióra, stb. Az elmúlt évben a Covid-19 világjárvány hatása nemcsak a nemzetgazdaságra, hanem a felsőoktatásra is jelentős hatással volt: Magyarországot 2020 márciusában érte el a hullám, melynek hatására a kormány veszélyhelyzetet hirdetett. A felsőoktatási intézmények bezárták épületeiket és online, távoktatásra álltak át. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektora 2020. március 23-tól elrendelte az egyetemen a távoktatást. Az egyetem oktatóinak egy hét állt rendelkezésre a korábbi oktatási módszerek átszervezésére és az online oktatás biztosítására. A 2019/2020-as tanévre hozott intézkedések a járvány erősödése miatt 2020/2021-es oktatási évben is érvényben maradtak. A hallgatók az egyetem összes szakán a digitális oktatás formáján vesznek részt: a tanév mindkét félévének szorgalmi időszakára vonatkozó speciális oktatási és tanulási rendelkezéseket kötelesek betartani, mindaddig, amíg a jogi szabályozás lehetővé nem teszi a jelenléti oktatás bevezetését.

Research questions/Kutatási kérdések:

A tanulmány célja, hogy összefoglalja és bemutassa miként változott meg a közszolgálati oktatás az NKE-n a Covid-19 világjárvány hatására, milyen kihívásokkal találják szemben magukat az egyetem oktatói és hallgatói. A kutatás során választ szeretnék kapni, hogy az online/sürgősségi távoktatás milyen irányba befolyásolta a jelenléti oktatás módszerét.

Methodology/Módszertan:

Mivel a pandémia újkeletű probléma, kevés mérhető adat áll rendelkezésre. Ugyan készültek már kérdőívek, melyeket kutatásomban is felhasználok, de elsősorban

az egyetem oktatási módszereit elemzem és vetem össze jelenléti oktatás módszerével.

Expected results/Várt eredmények:

A kutatástól azt várom, hogy képet ad arról, miként változott meg az oktatás a jelenléti formáról, online formára. A kezdeti tapasztalatokat miként építik be az oktatók a jövőben a tantárgy tematikájába.

References/Hivatkozás

- Caron, P. (2020): Coronavirus and the Great Online-Learning Experiment. TaxProf Blog. 17 March.
https://taxprof.typepad.com/taxprof_blog/2020/03/coronavirus-and-the-great-online-learning-experiment.html
- Daad.de (2020): COVID-19 Impact on International Higher Education: Studies & Forecasts. <https://www.daad.de/en/information-services-for-higher-education-institutions/centre-of-competence/covid-19-impact-on-international-higher-education-studies-and-forecasts/>
- Harasim, Linda.(2020) Shift happens: Online education as a new paradigm in learning. The Internet and higher education, 3(1-2), pp. 41-61.
[https://doi.org/10.1016/S1096-7516\(00\)00032-4](https://doi.org/10.1016/S1096-7516(00)00032-4)
- Hargitai D. M. – SASNÉ GRÓSZ A. – Veres Z. (2020): Hagyományos és online tanulási preferenciák a felsőoktatásban – A COVID-járvány kihívásai in: Statisztikai Szemle, 98. évfolyam 7. szám 839–857. oldal
http://www.ksh.hu/statszemle_archive/all/2020/2020_07/2020_07_839.pdf
2020.07.25. <https://doi.org/10.20311/stat2020.7.hu0839>

R&D tax incentive implementation rate: a novel approach for analyzing attractiveness of R&D tax treatment

Marmilava Katsiaryna

PhD candidate

E-mail: marmilava@gmail.com

Theoretical background/Elméleti háttér:

Research and development tax incentives are used as a policy tool to promote private research and development (R&D) in most OECD countries. In terms of internationalization of R&D investment and growing competition for mobile R&D capital, when structuring tax incentives for R&D governments should take into account tax support measures provided in other countries. Therefore, there is a need to develop indicators which allow cross-country comparability of the attractiveness of tax treatment for R&D. Currently the B-index is used as a single measure of the generosity of the tax system in encouraging R&D investment. However, it is modeled to consider only the notional level of tax support, or the intention of the tax system to support R&D investment. The article suggests a new measure, the 'tax incentive implementation rate', which would complement the analyses by providing information on the extent to which modeled tax treatment converts to actual tax support received by firms. The new indicator can be a useful measure for policy makers to judge efficacy in delivering the policy, as well as for firms to assess the availability of R&D tax incentives.

The article is based on the developing existing methodology of measuring comparative attractiveness of R&D tax treatment

Research questions/Kutatási kérdések:

What additional measures can supplement the analyses of relative attractiveness of R&D tax incentives which can support policy decisions?

Methodology/Módszertan:

The article suggests new indicator the 'tax incentive implementation rate' which can supplement the analysis of attractiveness of R&D tax treatment. It takes into account actual use of R&D tax incentives, and enables cross-country comparisons of availability of tax treatment of R&D.

Expected results/Várt eredmények:

The tax incentive implementation rate was computed and compared for set of OECD countries. The dynamics of the tax incentive implementation rate and possible reasons of its deviations were analyzed for each country. The countries with the lowest tax incentive implementation rate have been revealed. The further analysis of the reasons of low implementation of the policy is suggested.

Infrastructure inversion in privacy markets

Nimród Mike

Corvinus University of Budapest
E-mail: nimrod.mike@uni-corvinus.hu

Theoretical background/Elméleti háttér:

Three competing forces are shaping the privacy markets: laws and regulations of regulators, business goals of companies and architecture designs of information systems. These forces carry their own influence in terms of ethics, economics and technology. With the pandemic serving as an economical black swan event, both the governmental and the business sectors have faced challenges in balancing the influence of these forces. The laws safeguarding privacy seemingly remained only an evergreen promissory note to citizens, not a fundamental right.

Research questions/Kutatási kérdések:

Are architectural designs arbitrarily capable of undermining both the legislative requirements of privacy laws and the profit-driven interests of business goals?

Methodology/Módszertan:

Action Design Research. This is an interventionist approach to the acquisition of scientific knowledge. The researcher is engaged in the artifact development jointly with the target group and is able to influence their behaviour.

Expected results/Várt eredmények:

The privacy equilibrium would prove that the three forces are perfectly balanced. However, the research results may underline that the architecture designs are the most influential ones. This might suggest a potential infrastructure inversion on the privacy markets as new designs are more relayed on treating privacy as a commodity.

References/Hivatkozás

- Hadar, I. et al. (2018): *Privacy by designers: software developers' privacy mindset*. Empirical Software Engineering. 23. 10.1007/s10664-017-9517-1.
- Pagallo, U. (2021): *On the Principle of Privacy by Design and Its Limits: Technology, Ethics and the Rule of Law*. 10.1007/978-3-030-54522-2_8.
- R. Pal et al. (2020): "Preference-Based Privacy Markets," in IEEE Access, vol. 8, pp. 146006-146026, doi: 10.1109/ACCESS.2020.3014882.

Flexible resourcing in the legal market – An opportunity for the CEE legal sector?

Benedek Molnár
ELTE-ÁJK Doktori Iskola
E-mail: benedek.molnar@arsboni.hu

Theoretical background/Elméleti háttér:

Flexible resourcing aims to provide a cost-effective and fast solution for companies to handle abrupt changes in demand. Digitalization and the creation of marketplace platforms made accessing the on-demand workforce easier during the last decade. At first, the "gig economy" was dominated by the likes of Uber and Airbnb, but in recent years the highly skilled workforce has entered this market as well (Fuller 2020). The same trend can be observed in the business-to-business legal sector providing services to the SME market and large corporations. Flexible resourcing solutions in the legal world have been offered predominantly by alternative legal service providers (ALSPs), companies that increased their market share from virtually nothing to USD 13.9 billion by the end of 2019 (Thomson Reuters Institute 2021). Similar to the IT sector, the first destination for outsourced legal work had been offshore countries like India, but as the demand for high value-added services rose, less expensive locations in Europe became viable too. This trend has been accelerated by the COVID-19 crisis, as it showed that remote working is possible in the legal sector (Georgiou 2020). Platforms offering these flexible legal solutions may also partially replace law firms' coordinating and quality assurance role in the legal sector (Hunter 2020). The above factors might provide an opportunity for the legal professionals, law firms, and ALSPs in the CEE region to take a more active role in shaping the legal market currently dominated by US and UK actors.

Research questions/Kutatási kérdések:

- What factors are driving the demand for flexible resourcing in the b2b legal sector?
- What types of legal work can be carried out under this framework?
- How will flexible resourcing impact traditional service providers and newcomers?
- How can the different actors of the CEE legal market profit from this trend?

Prospects of the Deep and Comprehensive Free Trade Agreement (DCFTA) between the European Union and Tunisia

BOUHLEL Sofian

Doctoral School of Public Administration Sciences (UPS) E-mail:
Bouhleb.Sofian@uni-nke.hu

Theoretical background/Elméleti háttér:

The Theoretical background is based on describing the history of the economic trade agreements between Tunisia and EU. It is followed by defining the DCFTA, its principles and the key issues of negotiations.

Research questions/Kutatási kérdések:

- What are the similarities and differences between the DCFTA in Tunisia and the DCFTA in the other previous experiences?
- What are the best practices of the implementation of the DCFTA in Tunisia?

Methodology/Módszertan:

Both quantitative and qualitative research methods have been used to address the analysis questions and objectives. First, a comparative analysis of economic indicators between Tunisia and eastern European countries, which applied the DCFTA. Second, a SWOT analysis of the DCFTA implementation in Tunisia for the different key stakeholder groups positions was made to identify the opportunities and the challenges of this agreement.

Expected results/Várt eredmények:

- The implementation of the DCFTA in Tunisia will be an excellent opportunity to achieve an economic development in the country.
- The DFTA applied in the Eastern European countries is different to the DCFTA proposed for Tunisia

References/Hivatkozás

Adarov, A. Havlik, P. (2016): Benefits and Costs of DCFTA: Evaluation of the Impact on Georgia, Moldova and Ukraine .Vienna Institute for International Economic Studies (wiiw) and Bertelsmann Stiftung.

Aleca. (2016): The relations between Tunisia and the European Union
EU-Tunisia Association Agreement. (1998)

European commission. (2019): European Commission: Tunisia trade policy

Grumiller, J. – Raza, W. (2018): The economic and social effects of the EU Free Trade Agreement (DCFTA) with Tunisia; ÖFSE Research Report 9. Austrian Foundation for Development Research, Vienna

Gstöhl, S. (2016): The European Neighbourhood Policy in a Comparative Perspective: Models, Challenges, and Lessons. Routledge, Abingdon

Economic Opportunities of Displaced Rohingya: Prospects and Challenges in Crisis

A N M Zakir Hossain

*Ph.D. Candidate, Doctoral School of Public Administration Sciences, National
University of Public Service, Budapest, Hungary*

E-mail: anmzakirhossain@bau.edu.bd

Theoretical background/Elméleti háttér:

Rohingya is the most adversely affected and displaced community of our times in Southeast Asia. These people were forced to leave their homes when killed and burnt during the military crackdown in Rakhine, Myanmar. Many of them fled neighboring countries while a significant part of them voyaged to Bangladesh and living a measurable life as a forcibly displaced community with only essential support. These people are out of formal education, economic opportunity, and freedom of movement in their host country. Rights are those opportunities that are considered a basis for human development, which is formally absent in Rohingya refugee camps in Bangladesh. As a result, vulnerabilities are growing continuously in refugee camps and made their life more hazardous. Covid-19 outbreak put also pressure on their lives as many services have been restricted due to preventive measures against Covid-19.

Research questions/Kutatási kérdések:

The scholarship aims to identify the pros and cons of the present and future economic prospects of Rohingya. It also endeavors to speculate a standard guideline both for Rohingya and the host country. It focuses on answering the questions- what are the available economic scope for Rohingya in Bangladesh under the legal form, how do the government respond to it, and what can be done to develop more opportunities for their decent life under which mechanism.

Methodology/Módszertan:

The study follows a system approach and is primarily based on secondary data sources to answer the research questions. The unit of analysis was education, economic opportunity, challenges, displaced people, humanitarian and basic support, and local and international non-state actors that play a significant role in

refugee crisis management and future sustainability. This is to glean appropriate data and textual analysis to achieve the research objectives.

Expected results/Várt eredmények:

The study ends with a call for action against this problem to focus on the fundamentals of their economic opportunity with proper education for future sustainability.

References/Hivatkozás

- Ahsan, S. B. (2018). The Rohingya crisis: Why the world must act decisively. *Asian Affairs*, 49(4), 571-581.
- Aung, S. M. T. (2016). Myanmar Ethnic Peace Process: Strategy of the Myanmar Government in the Ongoing Democratic Transition. In *Myanmar: Reintegrating Into the International Community*, pp. 349-367. 12. Thorat, S., & Newman, K. S. (2007). Caste and economic discrimination: causes, consequences and remedies. *Economic and Political Weekly*, 4121-4124.
- Beyrer, C., & Kamarulzaman, A. (2017). Ethnic cleansing in Myanmar: the Rohingya crisis and human rights. *The Lancet*, 390(10102), 1570-1573.
- Khatun, F. (2017). Implications of the Rohingya crisis for Bangladesh. Dhaka, Bangladesh: Centre for Policy Dialogue (CPD).
- Hossain, A. N. M. (2021). The Future of Refugee and Displaced People: A Post Covid-19 Perspective. *Asian Social Science*, 17(1), 21-33
- Hossain, M. S. (2016). Multiple Deprivations: Schooling Experience of Dalit Children in Bangladesh (Doctoral dissertation, Master's Thesis, University in the Hague, Hague, The Netherlands, 2016).
- Hossain, A.N.M. (2020a). Unfolding the Role of Non-State Actors in Rohingya Refugee Crisis at Bangladesh. *Košická Bezpečnostná Revue*, 10(2), pp.17-33
- Hossain, S., & Hosain, S. (2019). Rohingya identity crisis: A case study. *Saudi Journal of Humanities and Social Sciences*.
- Kipgen, N. (2019). The Rohingya crisis: The centrality of identity and citizenship. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 39(1), 61-74.
- Mahmood, S. S., Wroe, E., Fuller, A., & Leaning, J. (2017). The Rohingya people of Myanmar: health, human rights, and identity. *The Lancet*, 389(10081), 1841-1850.
- Mclean, D. Calls for Inclusion of Migrants and Displaced in COVID-19 Response. 9 April 2020. (accessed on 19 June 2021). Available online: <https://www.undrr.org/news/calls-inclusion-migrants-and-displaced-covid19-response>
- Milton, A. H., Rahman, M., Hussain, S., Jindal, C., Choudhury, S., Akter, S., ... & Efirid, J. T. (2017). Trapped in statelessness: Rohingya refugees in Bangladesh. *International journal of environmental research and public health*, 14(8), 942.
- Mutaqin, Z. Z. (2018). The Rohingya refugee crisis and human rights: What should ASEAN do?. *Asia-pacific journal on human rights and the law*, 19(1), 1-26.

- O'Brien, M. and Hoffstaedter, G. (2020). There We Are Nothing, Here We Are Nothing!—The Enduring Effects of the Rohingya Genocide. *Social Sciences*, 9(11), p.209. <https://doi.org/10.3390/socsci9110209>
- Sakamoto, M., Begum, S., & Ahmed, T. (2020). Vulnerabilities to COVID-19 in Bangladesh and a reconsideration of sustainable development goals. *Sustainability*, 12(13), 5296.
- Solomon, F. (2019). We're Not Allowed to Dream.'Rohingya Muslims Exiled to Bangladesh Are Stuck in Limbo Without an End In Sight. *Time Magazine*, 23.
- Ullah, A. A. (2011). Rohingya refugees to Bangladesh: Historical exclusions and contemporary marginalization. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 9(2), 139- 161.
- UNHCR. (2010). Convention and Protocol Relating to the Status of Refugees, The United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) <https://www.unhcr.org/3b66c2aa10.html> (Accessed on 5 June 2020).
- Yang, A., Liu, W., & Wang, R. (2020). Cross-sector alliances in the global refugee crisis: An institutional theory approach. *Business Ethics: A European Review*, 29(3), 646-660.

Hatósági felügyelet – ügyfélbarát klímavédelem

Szente Réka Miléna

Nemzeti Közszolgálati Egyetem

E-mail: szenter@nebih.gov.hu

Theoretical background/Elméleti háttér:

Az Európai Parlament és a Tanács 995/2010/EU RENDELETE (2010. október 20.) a fát és fatermékeket piaci forgalomba bocsátó piaci szereplők kötelezettségeinek meghatározásáról (EUTR) és az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (RED II.) egyaránt az Európai Unió nemzetközi kötelezettségvállalásokon alapuló klímavédelmi céljainak elérését célzó jogalkotási aktus, melyek megvalósítása a tagállamok feladata és kötelezettsége. E célkitűzések elérésében kiemelkedően fontos szerepet játszik az erdők védelme, valamint a faanyagkereskedelmi lánc tevékenység és a biomassa alapú energiahordozókkal kapcsolatos tevékenység állami felügyelete is. Az EUTR folyamatban lévő felülvizsgálata összekapcsolódik az erdőirtásmentes termékláncok létrehozására irányuló uniós szabályozás létrehozására irányuló törekvéssel is.

Research questions/Kutatási kérdések:

A jelenlegi faanyag piaci nemzetközi folyamatokból eredő jelentős áremelkedések szintén ráirányítják a figyelmet a lokálisan kitermelt fa iránti kereslet növekedésére, és ezzel együtt az illegális faanyagkereskedelmi tevékenység veszélyére is. A fent megfogalmazott célok eléréséhez elengedhetetlen a faanyagkereskedelmi lánc tevékenységgel, valamint a megújuló energiaforrások felhasználásával kapcsolatos jogsértésekkel szemben hatósági fellépés, hatékony állami jogérvényesítés.

Az elmúlt két évtizedben a jó állam koncepciók fejlődésével megnövekedett az igény a proaktív, ügyfélbarát, lehető legkevesebb bürokratikus és anyagi terhet jelentő hatósági működésre, amelynek azonban továbbra is garantálnia kell a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog, valamint a jogszerűség, tényszerűség és hatékonyság eljárási alapelveinek érvényre juttatását.

Methodology/Módszertan:

A már meglévő felügyeleti rendszerek működésének vizsgálata, a bevezetésük óta eltelt időben indult eljárások adatainak felhasználásával.

Expected results/Várt eredmények:

A fentebb megfogalmazott célok elérése a klasszikus hatósági tevékenység helyett a felügyeleti jellegű, modern adatbázisokon és rendszeres ügyféli adatszolgáltatáson alapuló felügyeleti jellegű hatósági tevékenység és kockázatelemzésen alapuló célzott ellenőrzési tevékenység lehetőségének vizsgálatát teszi indokolttá, ami adott esetben – az élelmiszerlánc-felügyeleti díj, vagy a hulladékgazdálkodási felügyeleti díj mintájára – felveti a faanyagkereskedelmi lánc és a megújuló energiaforrások felhasználása tekintetében is a felügyeleti díj alkalmazási lehetőségét.

References/Hivatkozás

Jó állam jelentések (2015-2019)

Az Európai Parlament és a Tanács 995/2010/EU RENDELETE (2010. október 20.) a fát és fatermékeket piaci forgalomba bocsátó piaci szereplők kötelezettségeinek meghatározásáról (EUTR)

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (RED II.)

A lakossági szelektív hulladékgyűjtésre ható tényezők vizsgálata magyar járások esetén

Kelemen Adél

Budapesti Corvinus Egyetem, Hallgató
E-mail: adel.kelemen@stud.uni-corvinus.hu

Hartvig Áron Dénes

Cambridge Econometrics, Elemző
E-mail: Hartvig_Aron-Denes@alumni.ceu.edu

Madari Zoltán

Budapesti Corvinus Egyetem, PhD hallgató
E-mail: zoltan.madari@uni-corvinus.hu

Theoretical background/Elméleti háttér:

A hulladék periodikus újratermelődése miatt a települési hulladék elhelyezése, hasznosítása vagy megsemmisítése fontos szerepet tölt be a fejlett országok életében. Az európai uniós célkitűzés alapján 2020-ra az egyes tagállamokban a keletkezett teljes hulladék 50%-át újra kell hasznosítani. Ezt a célt előzetes várakozások szerint 14 tagállam, köztük Magyarország, nem tudja teljesíteni. Míg egyes nyugati országok jóval magasabb újrahasznosítási arányt produkálnak, Magyarországon ez az érték 2018-ban 37,4% volt (Eurostat, 2020). Ahhoz, hogy fel tudjunk zárkózni a nyugati országokhoz, komoly stratégiai lépésekre van szükség, ugyanis az újrahasznosítás fejlesztéséhez mind a vállalatok, mind a lakosság bevonása szükséges. A szelektálási hajlandóságra ható tényezőket a lakosság körében számos szakirodalom vizsgálta, azonban az eredmények ellentmondásosak. Több kutatásban az életkor, a nem, az iskolázottság és a jövedelmi szint korrelációt mutat a szelektív hulladékgyűjtési hajlandósággal, míg egyesek ezt megcáfolják. Tehát, különböző kultúrákban és különböző időpontokban úgy tűnik más és más faktorok hatnak a szelektív hulladékgyűjtésre a lakosság körében, így ez a téma mindig aktuális.

Research questions/Kutatási kérdések:

Kutatásunkban arra a kérdésre keressük a választ, hogy milyen tényezők befolyásolják az egyes magyar járásokban a lakosságtól elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék arányát 2015 és 2018 között. Előzetes várakozásunk, hogy a jövedelem, a kor, az iskolázottság és a közszolgáltató szolgáltatásának minősége befolyásolja leginkább az arányt.

Methodology/Módszertan:

Az empirikus modellünk építése során főkomponens elemzést hajtottunk végre, fix hatású panel modellt építettünk és Moran I féle területi autokorrelációs statisztikát is használunk.

Expected results/Várt eredmények:

Eredményeink alapján a személyijövedelemadó alapot képező jövedelem egy bizonyos szint alatt átlagosan csökkenti a szelektív hulladék arányát, majd e fölött átlagosan növeli az arányt. A fiatal és az idős népesség arányának növekedése csökkenti a szelektív hulladék arányt a járason belül, továbbá a női lakosok nagyobb hajlandóságot mutatnak a szelektálásra a vizsgált időszakban. A modell további tesztelése érdekében megvizsgáltuk a maradéktagokat, melyek rávilágítottak, hogy a közszolgáltatók szolgáltatásában nincs olyan jelentős különbség, mely területi autokorrelációt okozna.

References/Hivatkozás

- Bringhenti, J. R., & Risso Guenther, W. M. (2011). Social participation in selective collection program of municipal solid waste. *Engenharia Sanitaria e Ambiental*, 16(4), 421-430.
- De Young, R. (1988). Exploring the difference between recyclers and non-recyclers: The role of information.
- De Young, R. (1990). Recycling as appropriate behavior: a review of survey data from selected recycling education programs in Michigan.
- Dijkgraaf, E., & Gradus, R. H. J. M. (2004). Cost savings in unit-based pricing of household waste: the case of the Netherlands. *Resource and energy economics*, 26(4), 353-371.
- Do Valle, P. O., Reis, E., Menezes, J., & Rebelo, E. (2004). Behavioral determinants of household recycling participation: the Portuguese case. *Environment and behavior*, 36(4), 505-540.
- Európai Bizottság (2005). The story behind the strategy - EU Waste policy. https://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/story_book.pdf, utolsó letöltés dátuma: 2020.04.02.
- Gamba, R. J., & Oskamp, S. (1994). Factors influencing community residents' participation in commingled curbside recycling programs. *Environment and behavior*, 26(5), 587-612.
- IPCC, (2014) Climate Change 2014: Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Core Writing Team, R.K. Pachauri and L.A. Meyer (eds.)]. IPCC, Geneva, Switzerland, 151 pp.

- Központi Statisztikai Hivatal. (2019). Környezeti helyzetkép, 2018. <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/kornyhelyzetkep18.pdf>, utolsó letöltés időpontja: 2020.03.30.
- Ludwig, T. D., Gray, T. W., & Rowell, A. (1998). Increasing recycling in academic buildings: A systematic replication. *Journal of applied behavior analysis*, 31(4), 683-686.
- Margai, F. L. (1997). Analyzing changes in waste reduction behavior in a low-income urban community following a public outreach program. *Environment and Behavior*, 29(6), 769-792.
- Moran, P. A. (1950). Notes on continuous stochastic phenomena. *Biometrika*, 37(1/2), 17-23.
- Mostafa, M. M. (2009). Shades of green: A psychographic segmentation of the green consumer in Kuwait using self-organizing maps. *Expert Systems with Applications*, 36(8), 11030-11038.
- Nemzeti Fejlesztési Minisztérium. (2016). A hulladékgazdálkodási közszolgáltatást érintő aktuális kérdések. https://nhkv.hu/wp-content/uploads/2013/12/Szabo_Zsolt_A_hullad%C3%A9kgazdalkodasi_k%C3%B6zszolgaltatas_aktualis_kerdesek.pdf?dl=1, utolsó letöltés dátuma: 2020.03.12.
- Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt. (2017). Országos Hulladékgazdálkodási Közszolgáltatási Terv. Budapest.
- Oskamp, S., Harrington, M. J., Edwards, T. C., Sherwood, D. L., Okuda, S. M., & Swanson, D. C. (1991). Factors influencing household recycling behavior. *Environment and behavior*, 23(4), 494-519.
- Rada, E. C., Zatelli, C., & Mattolin, P. (2014). Municipal solid waste selective collection and tourism. *WIT Trans. Ecol. Environ*, 180, 187-197.
- Saphores, J. D. M., & Nixon, H. (2014). How effective are current household recycling policies? Results from a national survey of US households. *Resources, Conservation and Recycling*, 92, 1-10.
- Scott, D. (1999). Equal opportunity, unequal results: determinants of household recycling intensity. *Environment and behavior*, 31(2), 267-290.
- Sidique, S. F., Lupi, F., & Joshi, S. V. (2010). The effects of behavior and attitudes on drop-off recycling activities. *Resources, conservation and recycling*, 54(3), 163-170.
- Szamek, G. (2019). Hulladékgazdálkodási közszolgáltatás – A jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettes elvi állásfoglalásának tükrében. *Új Magyar Közigazgatás*, 12(4), 17-27.
- Triguero, A., Álvarez-Aledo, C., & Cuerva, M. C. (2016). Factors influencing willingness to accept different waste management policies: empirical evidence from the European Union. *Journal of cleaner production*, 138, 38-46.
- Van Houtven, G. L., & Morris, G. E. (1999). Household behavior under alternative pay-as-you-throw systems for solid waste disposal. *Land Economics*, 515-537.
- Vicente, P., & Reis, E. (2008). Factors influencing households' participation in recycling. *Waste Management & Research*, 26(2), 140-146.

Vining, J., & Ebreo, A. (1992). Predicting recycling behavior from global and specific environmental attitudes and changes in recycling opportunities 1. *Journal of applied social psychology*, 22(20), 1580-1607.

Wooldridge, J. M. (2016). *Introductory econometrics: A modern approach*. Nelson Education.

Közbeszerzési teljesítményértékelési mutatók hazai megítélése

Erdei Derschner Katalin

NKE-KDI

E-mail: erdei.derschner@gmail.com

Theoretical background/Elméleti háttér:

2020-ban a koronavírus-járvány hazai gazdaságra kifejtett negatív hatása alól a közbeszerzési piac sem volt kivétel, a 2019. évhez képest, mind az eljárások számában, mind az eljárások értékében visszaesés volt tapasztalható (KH, 2020, old.: 5). A 2019-es évben Magyarországon több mint 7000 közbeszerzési eljárást indítottak, mely a GDP 5%-át teszi ki. Éppen ezért a közbeszerzések teljesítményének mérése nyomon követése még inkább előtérbe kerül, melynek eredménye képpen közbeszerzések átláthatóbbá válnának, a nyilvánosság elvének szélesebb körű, mélyebb kiszolgálását teszik lehetővé, elősegíti a pénzért értéket elv megvalósulását és biztosítja a hatékonyabb közpénzköltést. Egy átlátható, stratégiai célokhoz kötődő mutatószám keretrendszer elősegíti a közbeszerzés hatékonyságának növelését, motivációs eszközként hat a közbeszerzők számára, hogy a jobban jövedelmező technikákat, eljárásokat alkalmazzanak, továbbá monitoring és kontroll eszközt biztosít, mely segít minden közbeszerzésben érintett szervezet és személy számára, hogy a közbeszerzési tevékenységét mérni, elemezni és ez által fejleszteni tudja.

Research questions/Kutatási kérdések:

Kutatás alapját két hipotézis adja.

Hipotézis 1: Feltételezem, hogy a hazai közbeszerzési gyakorlatban az eredményességi mutatók másodlagosan jelennek meg a hatékonysági mutatókkal szemben, ezáltal az egyéb társadalmi és szociálpolitikai célok elérésére való törekvés a háttérbe szorul.

Hipotézis 2: A Kbt.-ben új célként megjelenő kis- és középvállalkozások közbeszerzési eljárásban való részvételének elősegítése, a fenntartható fejlődés, az állam szociális célkitűzései, a társadalmi felelősségvállalás szempontjai, továbbá a megfelelő „ár-érték arány” a hazai beszerzési gyakorlatban korlátozottan jelenik meg.

Methodology/Módszertan:

A kutatás tartalmaz mind primer, mind szekunder elemeket. A kérdőív alapját a rendelkezésre álló szakirodalom, a nemzetközi jó gyakorlat és a jelenlegi hazai helyzet feltárása adta. Maga a kérdőív pedig biztosította az elemzéshez szükséges adatokat.

Expected results/Várt eredmények:

A kutatás célja, hogy feltárja a hazai szakemberek véleményét a közbeszerzések eredményességével, gazdaságosságával és hatékonyságával kapcsolatban, helyzetképet rajzoljon a nemzetközi szakirodalmakból összegyűjtött közbeszerzési mutatószámok megítéléséről, feltárja a hatékonyság növelésére leginkább alkalmas mutatószámok körét.

References/Hivatkozás

Közbeszerzési Hatóság: Beszámoló az Országgyűlés részére, 2020, https://kozbeszerzes.hu/data/filer_public/4a/45/4a45649c-cab4-47e5-a3bb-b0a65fc15d92/kozbeszerzesi_hatosag_2020_evi_beszamoloja.pdf.
Letöltés dátuma: 2021.08.10.

Energetikai befektetési alternatívák

Mátyás Tímea Bernadett

Nemzeti Közzolgálati Egyetem

E-mail: matyas.timea.bernadett@gmail.com

Theoretical background/Elméleti háttér:

Az elmúlt években a modern portfólióelméleten alapuló számos tudományos tanulmány bizonyította a diverzifikáció létjogosultságát. A modern portfólióelmélet (Markowitz, 1952) a befektetési lehetőségek széleskörű tárházán keresztül, a magasabb hozamok és alacsonyabb kockázatok potenciáljának illusztrálása által értékeli a diverzifikáció előnyeit. A nemzetközi kontextus megértése érdekében összetettebb befektetési modellek kerültek megalkotásra. Egyes megközelítések arra a feltételezésre alapultak, hogy a befektetői preferenciák homogenitása nemzetközi szinten nem feltétlenül érvényesül. Kiegészítésként a modellekben használt pénzügyi eszközkategóriák is kiterjesztésre kerültek. Míg a hagyományos befektetési modellek a részvények olyan állandó értékű paraméterein alapszik mint a várható megtérülés és variancia, egyre több bizonyítás nyer az a feltételezés, hogy ezek a tényezők időfüggők. Ebből kifolyólag, az időváltozás, a várható megtérülés és variancia időleges mérése érdekében, ún. feltételes modellek kerültek alkalmazásra.

Research questions/Kutatási kérdések:

A kutatás alapvető kérdése, hogy normál piaci körülmények között a konvencionális és alternatív/ megújuló energetikai piacok eltérő tulajdonságokkal rendelkező szegmenseként vizsgálhatóak-e. Szintén kutatási kérdés, hogy az alternatív/ megújuló energiapiaci és a hagyományos (nem megújuló) energiapiaci szegmensek viselkedése eltérő-e. Amennyiben ezen feltevések igazolhatók, az alternatív/ megújuló, valamint hagyományos energiapiaci szegmensek pénzügyi eszközeinek nemzetközi befektetési portfóliókba történő osztályozása megtérülés-kockázat diverzifikációhoz vezet. A befektetési diverzifikáció vizsgálata pedig lehetővé teszi a nyereségesebb befektetési potenciált kínáló szegmens felismerését.

Methodology/Módszertan:

A fellelhető szakirodalom javítása érdekében, a többváltozós GARCH-modellek, mint például az DCC-GARCH-modellek helyett időben változó korrelációk és a

dinamikus tovagyrúzó hatások vizsgálata érdekében azok előrejelzéseit tervezem alkalmazni az optimális portfólió megalkotásához és az alternatív- és hagyományos energiaszektor teljesítmény-rátáinak összehasonlításához. Következésképp, annak érdekében, hogy mintán kívüli, jól megalapozott előrejelzéseket kapjunk a megtérülésről, a volatilitásról és a korrelációkról, a a VAR-ADCC módszertan alapján, a minimum-és mean-variancia optimalizáció által, négy különböző stratégia megalkotása folytán tervezem kutatni az alternatív energiaszektor befektetési lehetőségeit. A különböző olaj index- vagy határidős árak helyett azonban, öt energia ETF és öt alternatív energia ETF, más néven tőzsdén kereskedett alap (Exchange Traded Fund) teljesítmény-mutatóinak összehasonlítását tervezem. A tőzsdén kereskedett alapok/ ETF-ek, a részvényekhez hasonlóan, passzív befektetési eszközök, amelyek egy szektor-, piac-referenciamutató teljesítményét tükrözik. Következésképp, a korábbi tanulmányokban használt, egyesek számára olykor elérhetetlen tőzsdei index-befektetések alkalmazása helyett, az összes egyéni és intézményes befektető számára előrhető ETF-ek alkalmazásával a kutatás várhatóan átfogóbb konzekvenciákat eredményez.

Expected results/Várt eredmények:

Kutatásom fő célja, hogy bemutassa a változó természetű energia-piaci szegmensek, azon belül a hagyományos és alternatív/ megújuló energia-piaci befektetések lehetőségeit. Céлом, hogy az alternatív/ megújuló energiák elterjedését célzó energia- és klímapolitikai intézkedések tükrében kutassam a megújuló energia-piacok nyújtotta tőzsdei befektetési potenciált, irányzatokat.

További célkitűzésem, hogy a befektetési-portfólió diverzifikáció fogalmában – a hagyományos energiaforrások mellett – az alternatív/ megújuló energiaforrásokra építő energia-piacok is helyet kapjanak.

A kutatás célja a többváltozós GARCH-modell alkalmazásával mintázaton kívüli (out-of-sample) becsült hozamok, volatilitások és kovarianciák használatával alternatív befektetési stratégiák alkotása, elemzése.

A pénzügyi szereplők éghajlatváltozással kapcsolatos attitűdjének és a realizálódó kockázatoknak lehetséges reálgazdasági következményei

Málits Péter

Budapesti Corvinus Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Budapesti Corvinus Egyetem

E-mail: pmalits00@gmail.com

El-Meouch Nedim Márton

Budapesti Corvinus Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Budapesti Corvinus Egyetem

E-mail: nedu02@gmail.com

Drabancz Áron

Budapesti Corvinus Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Budapesti Corvinus Egyetem

E-mail: aron.drabancz@gmail.com

Theoretical background/Elméleti háttér:

A természettudomány álláspontja az éghajlatváltozással kapcsán meglehetősen egyértelmű: az emberiség jelenleg nincs azon a gazdasági pályán, amivel a globális felmelegedésből eredő legsúlyosabb következményeket el tudná kerülni. A klímaváltozás kapcsán a gazdaságot két irányból is kockázatok fenyegetik: egyrészt a klímaváltozáshoz növekvő fizikai kockázatok társulnak, melyek egyre nagyobb társadalmi és gazdasági költségekhez vezetnek, míg a túl gyors zöld átmenet a jelenleg létező, kevésbé környezetbarát termékek és vállalatok működését nehezítheti meg érdemben.

Research questions/Kutatási kérdések:

Tanulmányunkban a pénzügyi rendszer meghatározó szereplőin, a központi és kereskedelmi bankokon keresztül vizsgáljuk meg az éghajlatváltozás ellen tett intézkedések működési mechanizmusát. Kutatásunk célja felmérni a tématerület szakirodalmára alapozva a klímaváltozás pénzügyi vonatkozású kockázatait és az említett szereplők témával kapcsolatos attitűdjét, valamint a legfontosabb megfigyelhető trendeket.

Methodology/Módszertan:

Tanulmányunkban egy modell felépítésével szemléltetjük a pénzügyi intézmények és a vállalati szféra klímaváltozás specifikus kapcsolatait, részben felmérve, hogy mely változókat, illetve kockázatokat érdemes mérlegelnie egy vállalatnak a

befektetéséről való döntéshozatalban. Mindezt egy nettó jelenérték-eljárás alapuló projektértékelési modell felépítésével szemléltetjük. Mindezek mellett magyarországi hitelezési adatokon megvizsgáljuk, hogy az éghajlatváltozás hatásai megjelentek-e a hazai bankok által kihelyezett hitelek kamatfelárában a leginkább érintettnek tartott iparágakban.

Expected results/Várt eredmények:

A modellezés eredményeiből előzetesen az a következtetés vonható le, hogy a pénzügyi szereplők viselkedésében megfigyelhető változások és az éghajlatváltozási kockázatok realizációja együttesen valódi veszélyt jelentenek a piacok által nem fenntarthatónak ítélt vállalatok hosszabb távú működésére, azonban a változó környezethez megfelelően alkalmazkodó szereplők a hatékony zöld átmenet megteremtéséhez érdemben hozzájárulhatnak.

References/Hivatkozás

- Bank of England (2018). Transition in thinking: The impact of climate change on the UK banking sector. Bank of England, London, UK
- Battiston, S. et al. (2017). A climate stress-test of the financial system. *Nature Climate Change* 7, 283–288 (2017). [Online]. <https://doi.org/10.1038/nclimate3255>
- Pointner W. & Ritzberger-Grünwald, D. (2019). Climate change as a risk to financial stability. *Financial Stability Report 38 – December 2019*, 30-45., Österreichische Nationalbank, Vienna, Austria.
- Campiglio, E. et al. (2018). Climate change challenges for central banks and financial regulators. *Nature Climate Change* 8, 462-468 (2018). [Online]. <https://doi.org/10.1038/s41558-018-0175-0>
- IPCC (2018). Summary for Policymakers. In: *Global Warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty*. IPCC.
- McGlade, C. & Ekins, P. (2015). The geographical distribution of fossil fuels unused when limiting global warming to 2 °C. *Nature* 517(7533). 187–190. [Online]. <https://doi.org/10.1038/nature14016>
- Spencer, T. & Stevenson, J. (2013). EU Low-Carbon Investment and New Financial Sector Regulation: What Impacts and What Policy Response? Working Papers 4(13). IDDRI, Paris, France.
- Vermeulen, R. et al. (2018). An energy transition risk stress test for the financial system of the Netherlands. *DNB Occasional Studies* 16(7). De Nederlandsche Bank, Amsterdam, The Netherlands.

2nd RICE PhD Seminar

II. GVK PhD-szeminárium

Gazdaság és Versenyképesség Kutatóintézet

Research Institute of Competitiveness and Economy

1083 Budapest, Ludovika tér 2.
E-mail: gvk@uni-nke.hu

